

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2010

Milena Průšová

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

KATEDRA KRAJINNÉHO MANAGEMENTU

Studijní program: M4101 Zemědělské inženýrství

Studijní obor: Pozemkové úpravy a převody nemovitostí

Využití nových statistických postupů při vyhodnocení
projekce KPÚ v Jihočeském kraji

Vedoucí diplomové práce:

Prof. Ing. Jan Váchal, CSc.

Autor:

Milena Průšová

2010

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Zemědělská fakulta

Katedra pozemkových úprav

Akademický rok: 2007/2008

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Milena PRŮŠOVÁ

Studijní program: M4101 Zemědělské inženýrství

Studijní obor: Pozemkové úpravy a převody nemovitostí

Název tématu: Využití nových statistických postupů při vyhodnocení
projekce KPÚ v Jihočeském kraji.

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Výběr testovaného souboru v rámci Jihočeského kraje

Stanovení odpovídajících statistických souborů a metod

Vlastní vyhodnocení dle diferenciacce podle místně příslušných pozemkových úřadů, dle
projekce společných zařízení a dle nákladů na pořízení projektu

Vyhodnocení získaných výsledků (textově a graficky)

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

50 stran

Forma zpracování diplomové práce:

tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

DUMBROVSKÝ, M.: Pozemkové úpravy, Vysoké učení technické v Brně, Akademické nakladatelství CERM, Brno 2004, ISBN 80-214-2668-3

RYBÁRSKY, J., ŠVEHLA, F., GEISSÉ, E. Pozemkové úpravy. Bratislava, Alfa, 1991

SKLENIČKA, P. Základy krajinného plánování, Naděžda Skleničková, Praha 2003, ISBN 80-903206-1-9

TOMAN, F. Pozemkové úpravy, Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně 1995, ISBN 80-7157-148-8

VÁCHAL, J., MOUDRÝ, J. Projektování trvale udržitelných systémů hospodaření, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, České Budějovice 2002, ISBN 80-7040-536-8

VÁCHAL, J., MAZÍN, V., DUMBROVSKÝ, M. a kol.: Pozemkové úpravy I. a II. České Budějovice. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, 2006

Časopisy: Pozemkové úpravy

Vedoucí diplomové práce:

prof. Ing. Jan Váchal, CSc.

Katedra pozemkových úprav

Datum zadání diplomové práce:

28. února 2008

Termín odevzdání diplomové práce:

30. dubna 2010

prof. Ing. Miloslav Šoch, CSc.

děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
v ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA
studijní oddělení
Studentská 13
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Tomáš Kvítek, CSc.

vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 28. února 2008

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě (v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Zemědělskou fakultou JU) elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

Duben 2010

Milena Průšová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat panu Prof. Ing. Jan Váchalovi, CSc. za konzultace a odborné vedení při zpracování diplomové práce.

Zároveň děkuji paní Ing. Evě Schmidtmajerové, CSc. za poskytnutí cenných informací a materiálů, které mi pomohly při řešení diplomové práce.

1	ÚVOD.....	8
2	LITERÁRNÍ PŘEHLED.....	9
2.1	VÝMEZENÍ POJMU POZEMKOVÉ ÚPRAVY.....	9
2.2	VÝVOJ POZEMKOVÝCH ÚPRAV V ČESKÝCH ZEMÍCH.....	10
2.2.1	<i>Historie pozemkových úprav na území ČR do roku 1948.....</i>	<i>10</i>
2.2.2	<i>Historie pozemkových úprav na území ČR po roce 1948.....</i>	<i>11</i>
2.3	PŘEDMĚT POZEMKOVÝCH ÚPRAV.....	12
2.4	FINANCOVÁNÍ POZEMKOVÝCH ÚPRAV.....	12
2.4.1	<i>Podpůrné finanční programy.....</i>	<i>13</i>
2.4.2	<i>Investiční a neinvestiční opatření v rámci pozemkových úprav.....</i>	<i>14</i>
2.4.3	<i>Ceny pozemků.....</i>	<i>14</i>
2.5	OBVOD PŮ A ZJIŠŤOVÁNÍ PRŮBĚHU HRANIC.....	15
2.5.1	<i>Výběr katastrálního území.....</i>	<i>15</i>
2.5.2	<i>Zjišťování průběhu hranic pozemků.....</i>	<i>15</i>
2.6	KATASTR NEMOVITOSTÍ.....	16
2.6.1	<i>Aktualizace druhů pozemků a kategorizace nesouladů s katastrem nemovitostí... ..</i>	<i>16</i>
2.6.2	<i>Souhrnné přehledy o půdním fondu.....</i>	<i>17</i>
2.6.3	<i>Vyhodnocení historického stavu druhů pozemku.....</i>	<i>17</i>
2.6.4	<i>Obnova katastrálního operátu.....</i>	<i>17</i>
2.7	SPOLEČNÁ ZAŘÍZENÍ.....	18
2.7.1	<i>Plán společných zařízení pozemkových úprav a jeho cíle.....</i>	<i>19</i>
2.7.2	<i>Návaznost na plán společných zařízení.....</i>	<i>20</i>
2.8	DOPRAVNÍ SYSTÉM.....	20
2.8.1	<i>Polní cesty.....</i>	<i>20</i>
2.8.1.1	<i>Členění polních cest podle.....</i>	<i>20</i>
2.8.1.2	<i>Kategorie polních cest.....</i>	<i>21</i>
2.8.1.3	<i>Víceúčelový charakter polních cest.....</i>	<i>21</i>
2.8.1.4	<i>Protierozní funkce polních cest.....</i>	<i>22</i>
2.8.1.5	<i>Údržba polních cest.....</i>	<i>22</i>
2.8.1.6	<i>Návrhové prvky polních cest.....</i>	<i>22</i>
2.8.2	<i>Fragmentace krajiny dopravními liniovými stavbami.....</i>	<i>23</i>
2.8.3	<i>Linie a liniové struktury.....</i>	<i>24</i>
2.9	ÚSES.....	25
2.9.1	<i>Prostorové a funkční uspořádání ÚSES.....</i>	<i>25</i>
2.10	EROZNÍ PROCESY.....	25
2.10.1	<i>Vodní eroze a optimalizace návrhu opatření v povodí.....</i>	<i>26</i>
2.10.2	<i>Návrh vodohospodářských opatření.....</i>	<i>27</i>
2.10.2.1	<i>Členění hydrografické sítě.....</i>	<i>27</i>
2.10.2.2	<i>Zásady stanovení potřeby úprav malých vodních toků.....</i>	<i>27</i>
2.10.2.3	<i>Malé vodní nádrže.....</i>	<i>28</i>

2.10.2.4	Odvodnění	28
2.10.3	Větrná eroze.....	29
2.11	GIS	29
2.11.1	Automatizace rozboru hydrologických a erozních poměrů s využitím GIS.....	30
2.12	ZÁKLADNÍ STATISTIKY SOUBORU UKONČENÝCH POZEMKOVÝCH ÚPRAV ČR.....	31
2.12.1	Regresivní rovnice fragmentace.....	31
2.13	PERSPEKTIVY POZEMKOVÝCH ÚPRAV V ČR.....	31
2.14	ZÁVĚR.....	31
3	MATERIÁL A METODIKA.....	32
4	VÝSLEDKY A DISKUZE	33
4.1	PŘEHLED KPÚ V JIHOČEKÉM KRAJI	33
4.1.1	Celková bilance PÚ v Jihočeském kraji	34
4.1.2	Porovnání počtu a výměr KPÚ v okresech Jihočeského kraje.....	35
4.1.3	Porovnání výměr KPÚ V jednotlivých okresech Jihočeského kraje.....	36
4.2	POTŘEBA KPÚ - JIHOČESKÝ KRAJ	37
4.3	OD POZEMKOVÝCH ÚPRAV K RESTITUCÍM	37
4.4	POROVNÁNÍ NÁKLADŮ A DÉLEK REALIZOVANÝCH POLNÍCH	38
4.4.1	Naléhavost řešení cestní sítě v jižních čechách.....	39
4.5	POUŽITÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ NA NÁVRJY KPÚ DO 31. 12.2009	40
4.5.1	Potřeba finančních prostředků.....	41
4.5.2	Perspektiva pozemkových úprav v Jihočeském kraji	42
4.6	POUŽITÍ NOVÝCH STATISTICKÝCH METOD V HODNOCENÍ KPÚ	43
4.6.1	Směrodatná odchylka pro délku trvání KPÚ	43
4.6.2	Směrodatné odchylky nákladů na hektar obvodu.....	44
4.6.3	Směrodatné odchylky defragmentace pro jednotlivé okresy Jihočeského kraje....	45
4.7	SROVNÁNÍ PROCESU KPÚ V OKRESECH JIHOČESKÉHO KRAJE	46
4.7.1	Okres České Budějovice	46
4.7.2	Okres Český Krumlov.....	48
4.7.3	Okres Jindřichův Hradec.....	51
4.7.4	Okres Písek.....	53
4.7.5	Okres Prachatice	55
4.7.6	Okres Strakonice.....	57
4.7.7	Okres Tábor.....	59
5	ZÁVĚR.....	61
6	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	63

1 ÚVOD

Jedním z rozhodujících činitelů v historickém vývoji lidské společnosti je zajištění základních prostředků k získání obživy. V každé zemi a v každé době jsou v pozemkových úpravách vždy odraženy politické, hospodářské, ekonomické a právní poměry, jelikož jsou nástrojem pro praktické uskutečňování zemědělské politiky. V průběhu historie byly i jsou důvody pro úpravy pozemkové držby a v důsledku toho i nové způsoby provádění pozemkových úprav. První zmínku o takovéto činnosti již známe z období starověkého Babylonu a Egypta, ale až z doby starověkého Říma najdeme v historické literatuře první písemné právní a technické údaje o rozsáhlém a technicky jednotném uspořádání zemědělských pozemků.

Krajina v České republice prošla vlivem a působením člověka složitým vývojem, na kterém se podepsaly střídající se politické a hospodářské vlivy. Naši zemi můžeme s jejími charakteristikami řadit mezi oblasti, ve kterých je jeden z nejdůležitějších aspektů zemědělství. V důsledku velkoplošného obdělávání půdy, hlavně v období socializace, pak došlo k zániku polních cest, přirozených liniových prvků a dalších přírodních a krajnotvorných elementů.

V posledních desetiletích se sociální a ekologické podmínky významně změnily. Kvůli mnoha poškozením na životním prostředí a rostoucí skepsi se náhled na přírodu v mnohém změnil. Pozemkové úpravy se soustřeďují právě na ochranu životního prostředí i krajiny.

Cílem pozemkových úprav je ekooptimální prostorové a funkční uspořádání pozemků v rámci polyfunkčních kostry společných zařízení. Mají za úkol ve veřejném zájmu scelovat nebo dělit a zabezpečovat přístupnost a využití pozemků a vyrovnávat jejich hranice tak, aby se vytvořily podmínky pro racionální hospodaření vlastníků půdy. Výsledky pozemkových úprav slouží pro obnovu katastrálního operátu a jako závazný podklad pro územní plánování.

Získané zkušenosti s provedením pozemkových úprav po roce 1989, provedená reorganizace pozemkových úřadů v rámci Ministerstva zemědělství v roce 2008 a předpokládané finanční zabezpečení dávají pro nejbližší budoucnost dobré předpoklady pro potřebné plnění pozemkových úprav v České republice.

2 LITERÁRNÍ PŘEHLED

2.1 VYMEZENÍ POJMU POZEMKOVÉ ÚPRAVY

Zaměření pozemkových úprav se po staletí měnily a vždy v souvislosti s tehdejší agrární politikou. Původně sloužily pozemkové úpravy v první řadě k scelování rozdrobených pozemků.. (Maistreikend, G., 1986)

Pozemkové úpravy mají za úkol zlepšení struktury v zemědělství, zachování kulturní složky krajiny a posílení venkovských oblastí. K jejich uskutečnění jsou k dispozici různé druhy řízení dle zákona o pozemkových úpravách, které se dělí dle nutnosti řešení daného problému. Právě po jejich realizaci může dojít k odstranění nedostatků venkovského prostoru. (Bavorské státní ministerstvo pro výživu, zemědělství a lesnictví, 1983)

Pozemkové úpravy mají právní závazky zlepšovat jak produkční, tak i pracovní podmínky v zemědělství či v lesním hospodářství. Pozemkové úpravy se také zavazují k posílení všeobecné krajinné struktury, která souvisí se životním prostředím a rozvojem krajiny všeobecně. (Auweck, F., 1987)

Jeden z hlavních principů pozemkových úprav je bilancování, tedy vzájemné porovnání vstupů a výstupů, které musí být v souladu nebo v předpokládaném trendu tak, aby bylo dosaženo vytýčeného cíle. Bilanční tabulky návrhu KPÚ by měly vyjadřovat nejen vlastnické poměry, ale veškeré výsledky činností KPÚ na úseku krajinného plánování a realizaci veřejných zájmů vyjádřených na nových LV vlastnických osob. V této fázi výsledků KPÚ je nutné zpracovat realizační výstupy v takové podobě, aby byly dostatečným podkladem pro sepsání rozhodnutí pozemkového úřadu a pro zpracování dokladů, ze kterých bude následně proveden zápis do KN katastrálním úřadem. (Váchal, J., Mazín, V., Dumbrovský, M., 2005)

2.2 VÝVOJ POZEMKOVÝCH ÚPRAV V ČESKÝCH ZEMÍCH

2.2.1 HISTORIE POZEMKOVÝCH ÚPRAV NA ÚZEMÍ ČR DO ROKU 1948

Počátky podrobnějšího zobrazování naší země je třeba hledat již ve čtrnáctém a patnáctém století. V kláštorech a na univerzitách ve střední Evropě se tehdy začínal střídat materiál pro tvorbu map. Není sice dosud známá žádná podrobnější mapa středoevropského prostoru z této doby, předpokládá se však, že taková díla existovala, neboť se zachovaly návody, jak je sestavit. Tak např. z doby kolem roku 1422 máme k dispozici souřadnicové tabulky, z nichž můžeme i dnes takovou mapu rekonstruovat.

Z přelomu 15. a 16. století pocházejí mapy vydané norimberským výrobcem kompasů a jiných cestovních pomůcek Erhardem Etzlaubem. (Podzimková Jarmila, 1994)

Další vývojový stupeň pozemkových úprav je spojen s 18. stoletím. Byl vyvolán neustále se zhoršující situací poddaných, což se negativně projevovalo ve finančních a populačních poměrech monarchie. Situace volala po radikální nápravě. Jednou z cest bylo zavedení aboliční Raabovy soustavy. První raabizační práce se začaly na území Čech provádět v roce 1775. Podstatou raabizace bylo dělení půdního fondu velkostatků a jeho přidělování drobným uchazečům, přičemž robota se převáděla na stále každoroční platy peněžní nebo naturální. Provedení raabizace bylo nařízeno na panstvích komorních a církevních, na soukromných panstvích se raabizace uskutečňovala jen tam, kde s ní souhlasila vrchnost a 2/3 poddaných. Na území Čech bylo raabizováno 147 panství, na Moravě 69 a bylo přitom založeno 128 nových vsí. (...) Výsledkem raabizace byla raabizační mapa a obsáhlý písemný elaborát typu písemné části dnešní evidence nemovitostí.

Základ pozemkových úprav moderního typu by v českých zemích položen v 2. polovině 19. století, kdy se začaly provádět scelovací práce.

Po zrušení roboty v roce 1848 se v podmínkách osobní volnosti rolníků neustále zvětšovala rozstříštenost pozemků. (...) Konečným důsledkem této situace bylo snižování hospodářských výsledků zemědělství. Jednou z hlavních forem

nápravy se staly scelovací práce, které se většinou realizovaly v rámci jednoho katastrálního území.

(...) V roce 1883 byl vydán říšský rámcový zákon o scelování hospodářských pozemků. Ten byl přijat v roce 1884 moravským zemským sněmem a v roce 1888 slezským sněmem. (...) Český sněm ho nepřijal, a proto se říšský zákon na Čechy nevztahoval. Tento právní stav byl převzat i do čs. Právního řádu po roce 1918. Do roku 1940 byla platnost moravského zákona rozšířená na Čechy i Slezsko za současného zrušení slezského zemského zákona a scelovací práce v českých zemích se podle něj prováděly až do roku 1948.

(Rybářsky, I., Švehla, F., Geissé, E., 1991)

2.2.2 HISTORIE POZEMKOVÝCH ÚPRAV NA ÚZEMÍ ČR PO ROCE 1948

1948. Po válce byl vydán nový scelovací zákon č. 47/1948 Sb., zvaný Unifikační, protože platil pro celou obnovenou ČSR. Protože však v únoru 1948 přišel socialistický převrat, uvedený zákon se v praxi vlastně neprojevil.

1948-1989. Je to období budování socialismu i v zemědělství. (...) Zákon č. 47/1948 Sb. a byl nahrazen vyhláškou č. 47/1949 Sb. a ta ještě tvrdším vl. nař. č. 47/1955 Sb.

Celé toto legislativní zabezpečení mělo usnadnit postup socializace. Byl u nás zaveden dříve neznámý pojem „kulak“. Celé rodiny byly vystěhovány, aby odmítavý postoj dobrých hospodářů neodrazil ostatní od vstupu do JZD. (...) **Klasické pozemkové úpravy na podkladě vlastnictví zcela skončily.** Rozhodující bylo pouze užívání pozemků. Pro ucelení držby vznikajících JZD a státních statků se prováděly nejprve arondace, později hospodářsko technické úpravy. Komplexní PÚ jejichž metodika byla sice vydána v r. 1958 a které měly přihlížet rovněž ke krajině, bránit zvyšování eroze a zlepšit dopravu, ty se prakticky vůbec neprováděly. (...)

Po roce 1960, kdy byla socializace podle prohlášení vlády dokončena, nastalo slučování JZD do větších celků. Spojení pozemků, do větších výměr, které se dosud provádělo zoráním mezi v rámci staré sítě a vodotečí pokračuje rušením této sítě a tím i nadměrným zvětšováním velikostí pozemků. (...) Projevily se však negativní výsledky na zvyšování eroze půdy, na znečišťování povrchových a spodních vod, na likvidaci rozptýlené zeleně a na porušování mimoprodukčních funkcí krajiny.

1976. **Metodika“souhrnných pozemkových úprav“**, která měla umožnit, aby se PÚ řešily s přihlédnutím nejen k ekonomice, ale i k potřebám životního prostředí a k ochraně půdy.

1979 byly vydány „Pokyny“, které měly být nedílnou součástí uvedené metodiky a praktickým návodem, jak dosáhnout potřebné inovace.

1976 – 1986 probíhá však období tzv. koncentrace, kooperace a specializace. Zemědělské podniky jsou spojovány do nepřirozených gigantů o výměrách až 10.000 ha. Při jejich prudkém slučování se již nemůže uplatnit nová metodika SPÚ. (...)

1991. Byl vydán zákon č. 229/1991 Sb. (...) Na základě toho zákona byly ustanoveny okresní pozemkové úřady a Ústřední pozemkový úřad. Zemědělský majetek se restitucemi vracel původním vlastníkům a začala etapa nově pojatých pozemkových úprav na základě vlatnictví pozemků, jak již bylo uvedeno.

(Burian, Z., 2001)

2.3 PŘEDMĚT POZEMKOVÝCH ÚPRAV

Předmětem pozemkových úprav jsou všechny pozemky v obvodu pozemkových úprav bez ohledu na dosavadní způsob využívání a existující vlastnické a užívací vztahy k nim. Obvod pozemkových úprav je území dotčené pozemkovými úpravami, které je tvořeno jedním nebo více celky v jednom katastrálním území. Bude-li to pro obnovu katastrálního operátu třeba, lze do obvodu pozemkových úprav zahrnout i pozemky, které nevyžadují řešení ve smyslu ustanovení § 2, ale je u nich třeba obnovit soubor geodetických informací.³⁾ Je-li to k dosažení cílů pozemkových úprav vhodné, lze do obvodu pozemkových úprav zahrnout rovněž pozemky v navazující části sousedícího katastrálního území. Jde-li o katastrální území v obvodu působnosti jiného pozemkového úřadu (§ 19), než který zahájil řízení o pozemkových úpravách, zahrne pozemkový úřad, který řízení zahájil, předmětné pozemky do obvodu pozemkových úprav po dohodě s pozemkovým úřadem, v jehož obvodu působnosti se příslušné pozemky nacházejí. (Zákon 139/2002 Sb.)

2.4 FINANCOVÁNÍ POZEMKOVÝCH ÚPRAV

Společenská potřeba provádění pozemkových úprav je podstatně vyšší, než lze za současných finančních a kapacitních podmínek zabezpečit. Jednoduché nebo komplexní pozemkové úpravy jsou zatím provedeny na zhruba 14,0 % výměry

zemědělského půdního fondu, na dalších zhruba 13,0 % této půdy jsou pozemkové úpravy v současnosti v řešení. Postup pozemkových úprav se zatím nedaří urychlit tak, jak by odpovídalo potřebě vyjadřované zejména vlastníky půdy včetně obcí, ale také uživateli půdy a zainteresovanými orgány státní správy. Jde o finančně velmi náročné operace, které prakticky plně hradí stát, v posledních letech lze využívat zejména na realizaci společných zařízení v pozemkových úpravách (polní cesty, protierozní, vodohospodářská a ekologická opatření) i fondy EU. (Podhrázská, J., Uhlířová, J. a kol.)

Jedna pozemková úprava probíhá několik let, v intervalu od 2 do 5 let v závislosti na velikosti území, počtu účastníků a složitosti podkladů a celkové situace. Celkové náklady se pohybují okolo 10.000,- Kč na jeden hektar upravovaného území. Tato částka zahrnuje pouze geodetické a projekční práce, které končí vytyčením nových pozemků v terénu a zápisem do katastru nemovitostí. Nejsou zde zahrnuty náklady na realizaci společných zařízení, které bývají přibližně dvojnásobkem předchozí hodnoty. (Vlasák, J., Bartošková, K., 2007)

2.4.1 PODPŮRNÉ FINANČNÍ PROGRAMY

V rámci Ministerstva životního prostředí ČR je možné využívat následující programy pro financování opatření ochrany půdy a vody:

- Program péče o krajinu (PPK) – je zaměřen na ochranu krajiny proti erozi, na udržení kulturního stavu krajiny včetně zachování významných biotopů a ošetřování památných a dalších významných stromů a podporu druhové rozmanitosti.

- Program revitalizace říčních systémů (PRŘS) – je zaměřen na revitalizaci přirozené funkce vodních toků, revitalizaci retenční schopnosti krajiny, zakládání a revitalizaci prvků systému ekologické stability mající vazbu na vodní režim, stavbu přechodů a opatření umožňující přirozenou migraci biotopů, ale i odbahňování produkčních rybníků a nově výstavbu a obnovu ČOV a kanalizací v obcích.

- Finanční podpory SFŽP (Státního fondu životního prostředí).

Ministerstvo zemědělství ČR poskytuje v současnosti následující podpůrné finanční programy:

- Účelové prostředky na pozemkové úpravy (pozemkové úřady),
- Agroenvironmentální opatření .

(Uhlířová, J., Mazín, V., 2005)

2.4.2 INVESTIČNÍ A NEINVESTIČNÍ OPATŘENÍ V RÁMCI POZEMKOVÝCH ÚPRAV

Meliorační investiční a neinvestiční opatření upravují vodní režim půd, narušený nadbytkem nebo nedostatkem vody, chrání pozemky před vodní nebo větrnou erozí (...) K investičním opatřením patří i místní závlahy a odvodnění a technické prvky protierozní ochrany. (...) Proto je nezbytná výstavba závlah a odvodnění, o nichž se v rámci celkové výměry půdního fondu rozhoduje už v pozemkových úpravách. Mezi neinvestiční opatření počítáme kultivace rekultivace půd, úpravy trvalého travního porostu a biologické způsoby protierozní ochrany pozemků. (Jonáš, F., 1990)

Vysoké mzdové náklady a zvýšení mechanizace vyžadují racionální způsoby pěstování a sklizně plodin. Proto musí být pozemek po pozemkové úpravě dostatečně velký a vhodně tvarovaný.

(Manger, R., 1989)

Je rozlišováno mezi náklady na projekci a realizaci. Projekce je financována státem. Realizace pozemkových úprav musí vést k rentabilitě a budoucí výnosnosti. Náklady, mimo výloh ze soudního řízení, jsou hrazeny zemědělskými orgány.

(Sailer, U., 1984)

2.4.3 CENY POZEMKŮ

Ceny pozemků odrážejí nejen využití půdy, ale i potenciální využití. Na konkurenčním trhu bude cena pozemků rovna sníženému součtu očekávaných čistých výnosů, získaných rozdělováním půdy pro nejvýhodnější použití. Používání se jistě může měnit v průběhu času. Pokud je například zemědělská produkce v současné době nejvíce zisková, ale u vývoje něčeho jiného se očekávají v budoucnu větší výnosy, pak by se v současné ceně pozemku měly odrážet oba způsoby využití. Mnoho let ekonomové analyzovali strukturu cen zemědělských pozemků ve snaze pochopit potenciální hrozby pro zemědělství.

(Plantinga, A.J, Lubowski, R.N, Stavins, 2002)

Pomocí programu pro rozvoj obcí reorganizuje venkovský prostor a na základě stávajících zákonů, s přihlédnutím na předpokládaný vývoj, cíle a zásady stanovené pro rozvoj venkova stanovíme restrukturalizaci. Využití restrukturalizace venkova

jsou důležité pro další vývoj. Bezpodmínečné ale je, aby dotčené správní orgány jednaly ve finančním smyslu spravedlivě.

(Stroessner, G., 1988)

Vybraný postup se musí držet základní situace a orientovat se na cíl. Dodržovat charakteristiky jednotlivých typů půdy a postupovat dle předloženého zákona.

(Dippold, R., 1989)

2.5 OBVOD PŮ A ZJIŠŤOVÁNÍ PRŮBĚHU HRANIC

2.5.1 VÝBĚR KATASTRÁLNÍHO ÚZEMÍ

Řízení o pozemkových úpravách zahajuje pozemkový úřad na základě dvou možných skutečností:

Žádost vlastníků nadpoloviční výměry zemědělské půdy - řízení musí být zahájeno vždy, požádají-li o to vlastníci s celkově nadpoloviční výměrou zemědělské půdy.

Posouzení pozemkového úřadu – Pozemkový úřad může zahájit řízení na návrh některého z účastníků řízení, z podnětu stavebníka (zejména liniových staveb), nebo z vlastního podnětu na základě posouzení udaných důvodů, naléhavosti a účelnosti provedení KPÚ. (Podhrázká, J., 2006)

2.5.2 ZJIŠŤOVÁNÍ PRŮBĚHU HRANIC POZEMKŮ

Pozemkový úřad uvědomí příslušnou obec a katastrální úřad o termínu zjišťování průběhu hranic minimálně s měsíčním předstihem a projedná s nimi způsob a rozsah spolupráce při tomto zjišťování.

Ke zjišťování průběhu hranic se zvou vlastníci pozemků v případech, kdy je jejich účast potřebná pro vyjasnění vlastnické hranice v terénu. Jde-li o pozemky ve vlastnictví státu, zvou se ke zjišťování průběhu hranic příslušné organizační složky státu, státní organizace a státní podniky, které s pozemky hospodaří, a právnická osoba, která pozemky spravuje. Tvoří-li hranici obvodu pozemkových úprav hranice obce, zvou se vždy zástupci sousedních obcí. Jestliže hranici tohoto obvodu tvoří hranice zastavěného území nebo hranice pozemků v zastavitelných plochách, zvou se všichni dotčení vlastníci. Vlastníci a popřípadě zástupci obcí jsou zváni písemnou pozvánkou tak, aby jim byla doručena nejméně týden předem. Neúčast pozvaných není překážkou pro zjišťování průběhu hranic a využití zjištěných výsledků.

2.6 KATASTR NEMOVITOSTÍ

Katastr nemovitostí (KN) je průběžně aktualizovaným souborem údajů o nemovitostech na území České republiky. (...)

V KN se evidují:

- Pozemky ve formě parcel
- Budovy spojené se zemí pevným základem (kromě drobných staveb)
- Byty a nebytové prostory vymezené jako jednotky budov aj. (...)

KN je členěn na katastrální operáty jednotlivých katastrálních území. Každý katastrální operát je tvořen:

- Souborem geodetických informací (SGI)
- Souborem popisných informací (SPI)
- Souhrnnými přehledy o půdním fondu
- Sbírkou listin
- Dokumentací výsledků šetření a měření pro vedení a obnovu SGI

(Sklenička, P., 2003)

2.6.1 AKTUALIZACE DRUHŮ POZEMKŮ A KATEGORIZACE NESOULADŮ S KATASTREM NEMOVITOSTÍ

Prvním metodickým krokem musí být identifikace současně platných map katastru nemovitostí se skutečným stavem, tedy způsobem využití parcely. Prvním stupněm odstranění prostorových a funkčních rozporů je identifikace všech nesouladů a změn, které vznikly buď přirozeným vývojem krajiny, nebo nedostatečnou údržbou evidence KN, případně nerespektováním závazného způsobu využití ze strany vlastníka nebo nájemce půdy.

Aktualizace stávajících druhů pozemků je mj. nutností pro objektivní ocenění parcel, jejichž pozemky vstupují do KPÚ, kdy vyhláška č. 279/1997 Sb. stanoví ceny dle skutečného, nikoli evidovaného druhu pozemku. Přitom je třeba vycházet z právního stavu, že dnem účinnosti zákona č. 229/1991 Sb., kdy byla zákonem obnovena vlastnická práva k půdě, převzal vlastník pozemek v tom stavu a druhu, v jakém k tomuto dni byl evidovaný na středisku geodézie. V tomto směru nelze uplatňovat ani nárok na náhradu nebo kompenzaci za znehodnocení půdy.

(Uhlířová, J., Mazín, V., 2005)

2.6.2 SOUHRNNÉ PŘEHLEDY O PŮDNÍM FONDU

Podle údajů katastru nemovitostí se vyhotovují každoročně k 1. lednu sumarizační výkazy:

- souhrnné výstupy ze souboru popisných informací,
- rozbor změn v půdním fondu.

Úhrnné hodnoty druhů pozemků vyjadřují rozložení druhů pozemků v jednotlivých katastrálních územích, obcích, okresech, krajích a v celé České republice a jsou každoročně publikovány ve Statistické ročence o půdním fondu, kterou vydává resort zeměměřictví a katastru od konce 60-tých let. Sumarizace údajů katastru nemovitostí jednoznačně dokumentuje z dlouhodobého pohledu trvalý pokles výměry zemědělské a orné půdy na území České republiky. (Podhrázská, J., 2006)

2.6.3 VYHODNOCENÍ HISTORICKÉHO STAVU DRUHŮ POZEMKU

Údaje o historickém stavu využívání krajiny lze získat z map bývalého katastru nemovitostí a identifikačních skic. Metoda vyhodnocení historického stavu není zcela exaktním nejde o to rekonstruovat krajinu na historický stav, ale může být využita jako doplňující údaj a inspirace pro zpracovatele (historické cesty, zbytky původních mezí, nebo hrází vodních nádrží, jejichž plochy jsou nyní zorané a je možno je rekonstruovat atd.). (Podhrázská, J., Uhlířová, J. a kol., 2008)

2.6.4 OBNOVA KATASTRÁLNÍHO OPERÁTU

Obnova katastrálního operátu je vyhotovení nového souboru geodetických informací ve formě grafického počítačového souboru a nového souboru popisných informací katastrálního operátu.

Lze ji provést:

- novým mapováním,
- přepracováním souboru geodetických informací, nebo
- na podkladě výsledků pozemkových úprav.

Katastrální operát se obnovuje zpravidla v rozsahu katastrálního území. Obnovu katastrálního operátu zahájí katastrální úřad bez návrhu. Pokud má být obnova katastrálního operátu provedena podle odstavce 1 písm. a) nebo b), oznámí

její zahájení katastrální úřad dotčené obci. Při obnově katastrálního operátu se do katastrální mapy doplňují parcely zemědělských a lesních pozemků evidovaných dosud zjednodušeným způsobem podle § 29 odst. 3, pokud to umožňuje kvalita jejich původního zobrazení. (Zákon č. 344/1992 Sb.)

Výsledky komplexních pozemkových úprav slouží k obnově katastrálního operátu. Výsledky jednoduché pozemkové úpravy katastrální úřad pro obnovu katastrálního operátu využije, je-li jednoduchou pozemkovou úpravou dotčena souvislá část katastrálního území a považuje-li to katastrální úřad s ohledem na účelnou správu katastru za vhodné. Výsledky souvisejících zeměměřických činností musí splňovat ustanovení této vyhlášky. V případech, kdy výsledky podle odstavce 1 mají sloužit k obnově katastrálního operátu, stanoví katastrální úřad do 30 dnů po obdržení vyrozumění o zahájení řízení o pozemkových úpravách^{85b)} s přihlédnutím k návrhu pozemkového úřadu a po jeho projednání, za jakých podmínek budou výsledky pozemkových úprav k obnově katastrálního operátu využity. (Vyhláška 163/2001)

Tyto úpravy jsou ve veřejném zájmu, zahrnují informační schůzky, na kterých se jedná o vhodném postupu a o reparcelaci.

(Hahn, R., Weiger, H., 1987)

Nové mapování je spolu s komplexními pozemkovými úpravami finančně a časově nejnáročnějším způsobem obnovy katastrálního operátu. V této souvislosti je třeba se ptát, zda pro takový způsob obnovy operátu v rozsahu celého území ČR bylo nebo je možné zajistit potřebné finanční prostředky a zda vůbec lze vyargumentovat účelnost jejich případného vynaložení. Je dobré si uvědomit, že prakticky žádná země bývalého Rakouska-Uherska nemá v současné době zmapováno celé území. (Maradová, S., 2009)

2.7 SPOLEČNÁ ZAŘÍZENÍ

Cílem Komplexní pozemkové úpravy (dále jen KPÚ) je vyjasnění vlastnictví pozemků, vytvoření půdně ucelených jednotek pro racionální hospodaření, zlepšení životního prostředí, protierozní ochrana, ochrana půdního fondu a zvýšení ekologické stability krajiny. KPÚ poslouží jako nezbytný podklad pro územní plánování. Výsledkem je nová katastrální mapa a nový katastrální operát. Společná zařízení slouží ke zpřístupnění pozemků (polní a lesní cesty, mostky, propustky, brody...), dále jsou to protierozní opatření (meze, průlehy, zasakovací pásy, záchytné

příkopy, větrolamy...), vodohospodářská opatření k neškodnému odvedení povrchových vod (nádrže, rybníky, úpravy toků, suché poldry...) a opatření k ochraně prostředí (vásadba zeleně, terénní úpravy...). Vysazovaná zeleň má charakter původní vegetace, výsadby jsou koncipovány dle biotických podmínek daného místa, řešené plochy v extravilánu navazují na zpracované KPÚ a kostru ekologické stability krajiny. (Pozemkové úpravy, 2008)

2.7.1 PLÁN SPOLEČNÝCH ZAŘÍZENÍ POZEMKOVÝCH ÚPRAV A JEHO CÍLE

- Zpomalení nebo potlačení degradačních procesů na zemědělské půdě, především minimalizování škod způsobovaných vodní a větrnou erozí, ochrana a zúrodnění půdního fondu vč. Optimálního prostorového a funkčního uspořádání druhů pozemků. Současný stav i případný návrh protierozních opatření se posuzuje na základě výpočtu průměrné ztráty půdy a jeho porovnání s přípustnou hodnotou ztráty půdy stanovenou podle hloubky půdního profilu. O použití jednotlivých způsobů ochrany rozhoduje zejména jejich účinnost, požadované snížení smyvu půdy, snížení maximálních průtoků a nezbytná ochrana vodních zdrojů, koryt vodních toků, vodních nádrží a zastavěných částí obce. Zájmy ochrany půdy, vody a krajiny mají přednost před jinými požadavky na pozemky.

- Zlepšení vodního režimu území vč. kvality povrchových a podzemních vod, řešení vodohospodářských poměrů vč. povodňové ochrany a ochrany vodních zdrojů.

- Zajištění ekologické rovnováhy přírodního prostředí. Opatření zahrnuje řešení ÚSES na úrovni plánu, řešení tvorby a ochrany krajinného rázu, podpory biodiverzity krajiny, udržení estetických hodnot, obnovy tradičních a kulturních hodnot území.

- Řešení zemědělského dopravního systému, tj. zpřístupnění pozemkových tratí i jednotlivých pozemků a zvýšení prostupnosti krajiny. (Dumbrovský, M., 2005)

V rámci pozemkových úprav byly sloučeny rozptýlené či ekonomicky znevýhodněné pozemky. Došlo tímto ke zlepšení plošných struktur dle ekonomických aspektů. Byly uzpůsobeny jak polohou, formou, tak i velikostí. Dále byly vybudovány i silnice a polní cesty k zlepšení přístupnosti vesnic, tak i celkově krajiny, které vedlo také ke zlepšení hospodárnosti daných pozemků. (Alsing, I., 1995)

2.7.2 NÁVAZNOST NA PLÁN SPOLEČNÝCH ZAŘÍZENÍ

Při vlastním navrhování a projektování půdoochranných a vodohospodářských opatření by měly být respektovány principy nezbytné minimalizace prostorových parametrů opatření (zábor půdy) a maximální využití polyfunkčnosti více společných nebo veřejných zařízení. (...) Výše uvedené typy společných zařízení jsou kompatibilní na půdoochranná a krajinná opatření a dotační tituly podpůrných programů MŽP ČR Mze ČR a jiných státních i evropských fondů.

2.8 DOPRAVNÍ SYSTÉM

Polní cesty (Zák. č. 13/1997, Vyhl. č. 104/1997 a Zák. č. 361/2000) jsou zařazovány mezi pozemní komunikace. Veškeré pozemní komunikace jsou kategorizovány podle svého určení, dopravního významu, stavebně technického vybavení a podle rozhodnutí příslušného silničního správního úřadu do následujících kategorií. (Málek, P., 2005)

Podle dopravního významu se pozemní komunikace dělí na dálnice, silnice I. až IV. tř., místní komunikace I. až IV. tř., účelové komunikace – tj. polní a lesní cesty. (Toman, F., 1995)

2.8.1 POLNÍ CESTY

2.8.1.1 ČLENĚNÍ POLNÍCH CEST PODLE

Hlavní polní cesty – Hlavní polní cesty soustřeďují dopravu z polních cest vedlejších, jsou napojeny na místní komunikace nebo na silnice III. třídy, výjimečně na silnice II. třídy, nebo přivádějí dopravu z přilehlých pozemků přímo k zemědělské farmě – usedlosti. Plní i funkci protierozního prvku. Hlavní polní cesty se doporučuje navrhovat jednopruhé s výhybnami a v odůvodněných případech jako dvoupruhové. Jsou navrhovány jako zpevněné, vždy s odvodněním a s celoroční sjízdností.

Vedlejší polní cesty – Vedlejší polní cesty zajišťují dopravu z přilehlých pozemků nebo farem a jsou napojeny na polní cesty hlavní, mohou být napojeny i na místní komunikace, silnice III. třídy, výjimečně na silnice II. třídy. Plní i funkci protierozního prvku. Vedlejší polní cesty jsou převážně jednopruhé, zpravidla nezpevněné, zatravněné, v odůvodněných případech zpevněné, výhybny jsou doporučené. U vedlejších polních cest je možná i kolejová úprava. Podle místních

podmínek se na úsecích cesty s nízkou únosností a na podmáčených úsecích navrhuje kombinace zpevněných a nezpevněných úseků. V odůvodněných případech se na konci polní cesty navrhuje obratiště.

Doplňkové polní cesty – Doplňkové polní cesty zajišťují sezónní komunikační propojení v rámci propojení půdních celků jednoho vlastníka, nebo tvoří hranice mezi vlastnickými pozemky. Jsou jednopruhové, navrhují se nezpevněné popř. zatravněné. Výhybny ani obraciště se neuvažují. (ČSN 73 6109, 2004)

2.8.1.2 KATEGORIE POLNÍCH CEST

Kategorie se rozlišují podle prostorového uspořádání v příčném profilu a podle návrhové rychlosti, závislé od terénních podmínek. Kategorie se charakterizují zlomkem, ve kterém číselník vyjadřuje volnou šířku koruny v metrech a jmenovatel návrhovou rychlost v km.h^{-1} . (...) U hlavních polních cest dvoupruhových se doporučuje šířka koruny 6,50 m, z toho šířka vozovky 5,50 m a zpevněné krajnice 2 x 0,50 m.

U hlavních polních cest jednopruhových se doporučuje šířka koruny 4,00-4,50 m, z toho šířka vozovky (zpevněné) 3,00-3,50 m a šířka zpevněných krajnic 2 x 0,50 m.

Návrhová rychlost na hlavních polních cestách dvoupruhových se doporučuje 30 – 60 km.h^{-1} , přičemž 60 km.h^{-1} se považuje za krajní mez.

U jednopruhových polních cest se návrhová rychlost doporučuje 30 km.h^{-1} .

Vedlejší polní cesty se doporučuje navrhovat jednopruhové o šířce koruny 4,50-3,50 m s jízdním pruhem 3,50-3,00 m. (...) Návrhová rychlost na vedlejších polních cestách se doporučuje 30 km.h^{-1} .

Ostatní polní cesty jsou navrhovány obvykle o šířce 3,50-3,00 m bez krajnic.

(Váchal, J., Moudrý, J., 2002)

2.8.1.3 VÍCEÚČELOVÝ CHARAKTER POLNÍCH CEST

- Vliv zemědělské dopravy

Podíl zemědělské dopravy představuje významný segment celkových přepravních výkonů. Významné je konkrétní rozložení dopravního proudu během roku, celková energetická náročnost a její zvláštnosti.

- Vliv dopravního zatížení

Výpočet náhradní třídy dopravního zatížení je již pro polní cesty stanoven

v Technických podmínkách „Katalog vozovek polních cest“ (TP). (...) Celkový objem se odvozuje z velikosti svozné plochy a skutečného množství přepravovaných hmot vztažených na jednotku plochy.

- Cyklotrasy a cyklostezky

Během posledních několika málo let přestává být pouze individuální záležitostí a plynule přechází do městského i regionálního plánování, koexistuje s dalšími druhy dopravy.

- Ostatní druhy turistiky, rekreace a sportu

K neméně důležitým pohybovým aktivitám patří i pěší turistika, která je díky své tradici nejmasovějším druhem rekreační činnosti v přírodě. (Málek, P., 2005)

2.8.1.4 PROTIEROZNÍ FUNKCE POLNÍCH CEST

Protierozní polní cesty se budují v místech potřeby řešení protierozní ochrany. Přerušují délky svahů zemědělských pozemků a jejich příkopy slouží k zachycení a neškodnému odvedení povrchového odtoku z přívalových srážek. Návrh podélného odvodnění těchto cest se musí přizpůsobit hydrologickým a hydrotechnickým požadavkům pro doprovodný svodný či záchytný příkop. (Podhrázká, J., 2006)

2.8.1.5 ÚDRŽBA POLNÍCH CEST

Dopravou a povětrnostními vlivy se opotřebovává vozovka cesty a cestní těleso, včetně příkopů. Míra opotřebení a znehodnocení cesty závisí na intenzitě dopravy, druhu a rychlosti pojíždějících vozidel, umístění cesty v terénu, charakteru podloží, množství srážek, mimořádných živelných pohromách, hladině podzemní vody, působení větru při zanášení a zarůstání příkopů, změně teploty vzduchu, působení mrazu na vodu a vlhkost v cestním tělese a zejména na stavebních vlastnostech cesty a její vozovky a jejich schopnostech odolávat nepříznivým vlivům. (Hodač, K., 1968)

2.8.1.6 NÁVRHOVÉ PRVKY POLNÍCH CEST

NÁVRHOVÁ RYCHLOST

Návrhová rychlost závisí na návrhové kategorii polní cesty a má být v celé délce navrhované polní cesty jednotná. V obtížných poměrech je možné snížit návrhovou rychlost na 50% původní hodnoty.

DÉLKA ROZHLEDU

Na polních cestách musí být v celé jejich délce zajištěna potřebná délka rohledu pro zastavení vozidla před nízkou překážkou (0,1 m) na jízdním pásu. (...)

OSA POLNÍ CESTY

Osa polní cesty může být vedena v přímém úseku nebo obloucích tak, aby trasa působila plynulým dojmem a byla co nejlépe včleněna do krajiny. Směrové návrhové prvky přitom musí být v souladu s výškovým řešením polní cesty.

SMĚROVÉ OBLOUKY

Pro směrovou změnu osy polní cesty lze použít oblouk prostý kružnicový, kružnicový s přechodnicemi, přechodnicový, složený, točky.

PŘECHODNICE

Přechodnice se vkládá buď mezi přímou a kružnicový oblouk, nebo mezi dva stejnosměrné kružnicové oblouky různých poloměrů. Přechodnice se obvykle navrhuje ve tvaru klotoidy, nebo se použije kružnicový oblouk o dvojnásobném poloměru ($2R$).

PŘÍČNÝ SKLON

Pro rychlé odvedení srážkové vody z vozovky a krajnic se povrch koruny polní cesty upravuje do příčného sklonu.

DOSTŘEDNÝ SKLON

Dostředný sklon p ve směrových obloucích musí být v odpovídajícím vztahu k návrhové rychlosti v_n a poloměru oblouku R a stanoví se podle vzorce

VÝSLEDNÝ SKLON

Výsledný sklon jízdního pásu m se získá jako vektorový součet podélného a příčného sklonu. (ČSN 73 6109, 2004)

2.8.2 FRAGMENTACE KRAJINY DOPRAVNÍMI LINIOVÝMI STAVBAMI

Fragmentace krajiny je proces, při kterém v důsledku výstavby dopravních komunikací a další infrastruktury se krajina dělí na stále menší a menší části. Ty postupně ztrácejí schopnost plnit svou funkci jako prostoru pro existenci životaschopných populací živočichů. Tento jev označovaný jako fragmentace populací se tak stává k závažným a také velmi složitým problémem ochrany přírody a může mít v budoucnu katastrofické následky pro flóru, faunu a ekosystémy. Proto je snahou pomocí různých legislativních nástrojů chránit celistvost cenných území, a

to nejen na národní, ale v současnosti rovněž na celoevropské úrovni. Tento metodický pokyn přináší popis postupů pro hodnocení a kvantifikaci fragmentace. Jedná se o první a nezbytný krok pro přijímání praktických opatření.

Zachování celistvosti krajiny se v praxi dělí na dva provázané, ale svým způsobem samostatné okruhy: (a) fragmentaci krajiny z pohledu celistvosti krajinných celků – zde je hlavním metodickým postupem definice tzv. nefragmentovaných oblastí, (b) průchodnost krajiny ve vazbě na konkrétní dopravní stavby – zde je hlavním metodickým postupem stanovení migračního potenciálu stavby a následný návrh konkrétních technických opatření k zajištění průchodnosti. (Hodnocení fragmentace krajiny dopravou – metodická příručka, 2005)

Principy trvale udržitelného využívání půdy jsou založeny na respektování limitujících faktorů jeho racionálního využívání. Mezi tyto faktory řadíme přírodní faktory (svažitost, úrodnost půdy, podnebí, erozní ohroženost apod.), dále faktory sociální, vodohospodářské, půdoochranné, hygienické i etické, vyjadřující polyfunkčnost krajiny. Váha jednotlivých faktorů může být regionálně značně rozdílná, vždy však platí, že trvale udržitelné využívání půdy a krajiny musí zohledňovat její polyfunkčnost v každém segmentu krajinného prostoru. (Váchal, J., Moudrý, J., 2002)

2.8.3 LINIE A LINIOVÉ STRUKTURY

Hranice oddělující krajiny jsou obvykle velmi zřetelné a snadno zjiřitelné, zejména v měřítku leteckých fotografií. Podstata této skutečnosti spočívá ve třech procesech, které tvarují krajinu – geomorfologických změnách, přírodních disturbancích a lidském vlivu. Nyní jsme schopni definovat krajinu jako heterogenní část zemského povrchu, skládající se ze souboru vzájemně ovlivňujících ekosystémů, který se v dané části povrchu v podobných formách opakuje.

Liniemi přírodního charakteru mohou být aleje, vegetační doprovody cest (často přímé linie) a vodotečí (křivkové a vlnovkovité linie), okraje lesních porostů, liniemi umělého charakteru pak meze a rozhraní v zemědělské půdě, agrární terasy, polní cesty, silnice, železnice, vzdušná vedení, okraje zástavby atd. Linie a jejich vzájemné uspořádání se velmi výrazně podílí na charakteru krajinné scény a vzniklá liniová struktura může mít statický či dynamický účinek. (Vorel, I., 2007)

2.9 ÚSES

Jedním z hlavních nástrojů zvyšování ekologické stability krajiny je ÚSES. Je definován jako vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodně blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. Prvky ÚSES jsou biocentra, biokoridory a interakční prvky. Generely ÚSES jsou povinnou částí KPÚ. Cílem ÚSES je zejména:

- vytvoření sítě relativně ekologicky stabilních území, ovlivňujících příznivě okolní, ekologicky méně stabilní krajinu,
- zachování nebo znovuoobnovení přirozeného genofondu krajiny,
- zachování či podpoření rozmanitosti původních biologických druhů a jejich společenstev (biodiverzity).

Optimální prostorové a funkční uspořádání ÚSES lze do určité míry přizpůsobovat potřebám protierozní ochrany půdy a přístupnosti pozemků a jejich uspořádání, pokud nebude narušena nebo omezena prvořadá ekologická funkce ÚSES.

2.9.1 PROSTOROVÉ A FUNKČNÍ USPOŘÁDÁNÍ ÚSES

Prostorové parametry, jako jedno z rozhodujících kritérií vymezení ÚSES, jsou výsledkem současné úrovně poznání přírodních zákonitostí. Jak bylo uvedeno výše, dodržení prostorových parametrů je významné pro dosažení funkčnosti celého systému. Menší biocentrum, užší nebo delší biokoridor rozhodně nebudou plnit požadované funkce. (Váchal, J., Moudrý, J., 2002)

Postupem času se stále častěji ukazuje, že pouze ekologické, nedotčené kulturní krajiny s vysokou estetickou hodnotou a s rozmanitou flórou a faunou, slouží k zajištění udržitelného výrobního rozvoje pro zemědělství a lesnictví. (Nüssel, S., 1989)

2.10 EROZNÍ PROCESY

Ztráta půdy ze zemského povrchu erozí je globálně rozšířená a nepříznivě ovlivňuje produktivitu všech přírodních ekosystémů, stejně tak zemědělský, lesní a ekosystém pastvin. Současně s rostoucí lidskou populací, půdní erozí, dostupností vody, energií a ztrátou biodiverzity se řadí k hlavním problémům týkajících se životního prostředí na celém světě.

Půdní struktura má vliv na snadnost, se kterou může být erodována. Půdy s jemnou strukturou, nízkým obsahem organické hmoty a slabým strukturálním vývojem jsou snadněji erodovatelné. Typická je pro tyto půdy nízká míra vodní infiltrace, jsou proto předmětem vysoké míry vodní eroze a půdní částice jsou snadněji přemístovány větrnou erozí. (Pimentel, D., 2006).

Průzkumy ochrany ZPF je zaměřen především na erozní procesy, protože eroze půdy má největší podíl na devastaci krajiny a ŽP. Rozsah současné eroze představuje nenahraditelnou ztrátu humusu, zeminy a rostlinných živin, degradaci půdy jak fyzikální (struktura, textura), tak biologickou (utlumení mikrobiologického života). S problémem eroze půdy velmi úzce souvisí znečišťování povrchových vod, zanášení vodních toků, nádrží, komunikací, sídel apod.

Při průzkumu se sledují erozní projevy (plošný smyv, dráhy soustředného odtoku, rýhy, brázdy, výmoly, strže, zanášení vodních toků, nádrží, komunikací, budov aj.), přičemž se vychází z hydrologického posouzení celého povodí.

(Váchal, J., Moudrý, J., 2002)

2.10.1 VODNÍ EROZE A OPTIMALIZACE NÁVRHU OPATŘENÍ V POVODÍ

Hydrogeologické katastrofy představují jedno z největších environmentálních nebezpečí dnešní doby. Povodně a sesuvy půdy postihly za posledních několik let rozsáhlé oblasti na pěti různých kontinentech a způsobily tak obrovské problémy v mnoha zemích světa. (Miceli et al., 2008)

Extrémní hydrologické jevy v posledních letech zvýrazňují známou skutečnost, že na velké části území České republiky je třeba věnovat značnou pozornost problematice protipovodňové a protierozní ochrany. Nejvíce ohroženy vodní erozí jsou zemědělské pozemky, na nichž často dochází k velkým odtokům srážkových vod transformujícím se ve vodních tocích do povodňových vln. Postihovány jsou i lesní pozemky, zejména při nevhodné dopravě, technologii těžby a skladbě porostů. Řešení problematiky ochrany území před nepříznivými a ničivými účinky vody musí tedy začínat na plochách povodí, a to vždy a při jakémkoliv zásahu do krajiny. Největšími zásahy do zemědělské krajiny jsou komplexní pozemkové úpravy, které – vedle dalších neméně významných cílů – mají v rámci navržených společných zařízení odstranit anebo alespoň podstatně omezit nepříznivé účinky povrchového

odtoku (zejména vodní erozi) a stát se tak jednou z nejdůležitějších součástí organizace a ochrany území.

(...) K řešení vodohospodářské problematiky vodních toků byla již sestavena řada matematických modelů – většinou simulačních, některé s možností exaktní matematické optimalizace. Určitý přehled těchto modelů, vč. jejich charakteristik a možností aplikací zpracoval Kos (1992). Zajímavou kombinaci použití simulační a optimalizační modelové techniky při zpracování projektu konkrétní vodohospodářské soustavy popsali Major, Lenton et al. (1979), třímodelová postup k řešení vodohospodářských soustav zvolili Onta, Gupta a Harboe (1991). Obecněji se vývojem a možnostmi využívání těchto modelů zabýval Benedini (1988). V České republice se optimalizačními modely pro řešení vodohospodářských soustav zabývali Korsuň et al. (2004). (Dumbrovský, M., 2005)

2.10.2 NÁVRH VODOHOSPODÁŘSKÝCH OPATŘENÍ

Komplexnost řešení nové organizace půdního fondu musí být spojena i s úspěšným zvládnutím režimu podzemních i povrchových vod, s jejich neškodným odvedením ze zájmového území, se zadržením přebytečné vody na jiném místě k dalšímu použití a s ochranou území před cizími vodami. Řada vodohospodářských prvků totiž výrazně ovlivňuje fragmentaci půdního fondu, má vliv na jeho delimitaci, je výrazným ekologickým faktorem apod. Tvoří nedílný celek s protierozními opatřeními.

2.10.2.1 ČLENĚNÍ HYDROGRAFICKÉ SÍTĚ

(...) Hydrografická síť je tvořena různými typy vodních toků. Ty se od sebe odlišují některými charakteristickými znaky, jako např. velikost a tvar povodí, délka a spád toku apod. Podle nich se vymezují následující typy přirozených vodních toků: bystřiny, horské potoky, potoky, říčky, řeky a veletoky.

2.10.2.2 ZÁSADY STANOVENÍ POTŘEBY ÚPRAV MALÝCH VODNÍCH TOKŮ

Úpravu malých vodních toků je třeba posuzovat komplexně, a to i s uvážením stavu příslušného povodí. Z důkladného vyhodnocení obou komponentů (tj. stavu vlastního toku i stavu povodí) vyplývá odpovídající návrh úprav. Vyhodnocení se provádí pomocí řady faktorů, mezi než např. patří sklonitost a členitost povodí, jeho

vegetační pokryv a akumulační schopnost, infiltrační schopnost půd v povodí, specifické odtoky z povodí, erozní činnost vody, stav koryta toku a další.

2.10.2.3 MALÉ VODNÍ NÁDRŽE

(...) Pojmeme malé vodní nádrže obecně rozumíme nádrže, které mají objem nádržného prostoru do 2 milionů m^3 , hloubkou vody v nejnižším místě do 9 m a stoletý průtok k profilu hráze nepřesahuje $60 m^3 \cdot s^{-1}$. I u malých vodních nádrží se tedy může jednat o nádrže s velkou kapacitou. Návrh větších vodních nádrží není předmětem projektu pozemkových úprav.

(Rybářsky, I., Švehla, F., Geissé, E., 1991)

2.10.2.4 ODVODNĚNÍ

Účelem odvodňování zemědělské půdy je odstranění přebytečné vody z půdy, což přispěje ke zvýšení produkce plodin. V některých oblastech jsou stávající přírodní drenážní procesy soběstačné pro růst a produkci zemědělských plodin, ale u mnoha dalších oblastí je třeba umělého odvodnění k dosažení efektivní zemědělské výroby.

Podzemní odvodnění je jedním z nejdůležitějších opatření pro udržení nebo zvýšení produktivity zemědělských pozemků. V některých oblastech mírného pásma jsou odvodňovací systémy důležitým nástrojem kontroly podzemních vod. K dosažení tohoto cíle by odvodňovací systémy měly být správně navrženy a náležitě instalovány s použitím vhodných materiálů. Velikosti podpovrchových odvodňovacích systémů se pohybuje v rozmezí od několika ha až po více než 100 ha.

(F. Dechmi et al,2003)

Podpovrchové odvodnění výrazně přispívá k přeměně stepí na produktivní zemědělské pozemky. Pro správné hodnocení výkonnosti drenážního systému je velmi důležité zjistit skutečnou hodnotu drenážního systému nebo porovnat různé odvodňovací materiály. Oblast hodnocení výkonnosti odvodňovacích systémů nebo drenáží z různých materiálů je dlouho-trvajícím výzkumem, často s velmi neuspokojivými výsledky. Omezená dostupnost vody pro zavlažování může omezit růst a výroby v mnoha oblastech. Slabé výkony v zavlažování, v mnoha typických zavlažovaných oblastech po celém světě, mají za následek společenské, ekonomické a environmentální problémy. Proto, aby byla zajištěna ziskovost a udržitelnost, je modernizace těchto oblastí zapotřebí. (D. Isidoro ,2004) .

Simulace také ukazují, že mělké a nekontrolované odvodnění by mohlo mít vliv na rostlinnou výrobu, a tím vést k relativně nižším výnosům. Bylo prokázáno, že odstranění přebytečné vody z půdního profilu je velmi efektivní z hlediska vytvoření vhodného prostředí pro rostlinnou výrobu. Polní pokusy jsou nezbytné pro zkoumání cest pohybu vody, celkové vodní bilance, a rostlinnou výrobu v mělkých a kontrolovaných odvodněních. V západní Evropě má vlastnictví drenáže poměrně dlouhou tradici a sledování výkonnosti drenáže je zavedeno do praxe ihned po instalaci. V budoucnu bude na problém funkčnosti drenáží potřeba zaměřit pozornost. Proto je nutný jednotný způsob hodnocení výkonnosti drenáží.

(C. Brugere, J. Lingard,2003)

2.10.3 VĚTRNÁ EROZE

Ke snížení rychlosti větru při povrchu půdy, a tím k omezení odnosu půdních částic větrem, můžeme použít tři různá opatření. Jsou to pěstitelské metody, kdy se mezi pásy vyšších rostlin (kukuřice, slunečnice) pěstují málo odolné plodiny (zelenina). Pásy vyšších rostlin se zakládají na jaře a ponechávají se i po vegetační době (přes zimu) až do založení nových pásů. Dalším způsobem jsou občasné umělé zábrany (přenosné ploty z odpadových prken, hliníkových fólií, rákosu apod.) Nejvíce zmírňuje rychlost větru síťové uspořádání zábran. Nejúčinnější ochranou jsou trvalé porosty, a to různě široké pásy dřevin orientované kolmo na převládající směr větru. Někteří autoři uvádějí, že v kolmém profilu chrání úzké poloproudové větrolamy půdu na závětrné straně do vzdálenosti dvacetinásobku výšky větrolamu a desetinásobku výšky na návětrné straně. (Jonáš, F., 1990)

2.11 GIS

V posledních desetiletích se sociální a ekologické podmínky významně změnily. Kvůli mnoha poškozením na životním prostředí a rostoucí skepsi se náhled na přírodu v mnohém změnil. Nutné pro společnost je uvědomit si, že lidská činnost musí v první řadě směřovat na ochranu a zachování stávající zemědělské půdy a ne se zaměřit pouze na nekonečný pokrok a rozvoj k technické dokonalosti. (Thiemann, K.-H., 1994)

V zemědělské půdním fondu nacházíme často oblasti zdevastované z předchozích zásahů do krajiny jako například rokle, kamenné strže a podobné další

následky obhospodařování. V rámci procesu pozemkových úprav je rozhodnout o tom, jak do budoucna tyto oblasti využívat a jaké opatření je třeba provést.

(Schneider, K., 1983)

Naše porozumění přírodním katastrofám a procesům, které je způsobují, je nedokonalé. Je proto nezbytné vyvinout vhodné modely, abychom tyto mezery vyplnili. Pro kombinování dat a mapování vztahů mezi těmito událostmi a potenciálně nebezpečnými přírodními živly je potřebné použití nástrojů jako jsou geografické informační systémy (GIS). Až zdokonalení rozhodovacích postupů by však potvrdilo prospěšnost takového přístupu. (Zerger, 2002)

2.11.1 AUTOMATIZACE ROZBORU HYDROLOGICKÝCH A EROZNÍCH POMĚRŮ S VYUŽITÍM GIS

Základním podkladem pro digitální zpracování rozborových podkladů a návrhu komplexní ochrany a organizace povodí byla Základní báze geografických dat (ZABAGED) jako digitální topografická model integrující prostorovou složku vektorové grafiky s topografickými relacemi objektů a složku atributovou obsahující popisy a další informace o objektech. Doplňkové informace, resp. Identifikátory některých typů objektů (vodstvo, komunikace) jsou přebírány z databází jejich odborných správců.

Výškopisná složka vybavená vektorovým souborem vrstevnic umožňuje vytvářet účelově digitální model terénu. (...)

Pro GIS aplikace zjišťování geomorfologických a topografických faktorů, ovlivňujících erozní a odtokové poměry byl použit a prakticky ověřen systém ATLAS DMT, který nabízí v sestavě s hydrologickými nástroji specializovaný modul využitelný v oblasti protierozní ochrany. Jedná se o graficko-početní aplikaci zaměřenou na stanovení půdního smyvu, pracující podobně jako některé další nadstavby digitálního modelu terénu v prostředí programu Kres.

Toto prostředí umožňuje přebírat z modelu terénu výškopisné údaje, využívat všechny dostupné způsoby zobrazení (vrstevnice, sklonové poměry, hypsometrie, expozice) a nabízené funkce (import souborů DFX, podkreslení rastrových dat). Uživatel tak má při vytváření grafického dokumentu k dispozici informace důležité pro řešení konkrétní úlohy.

(...) Pro oblast hydrologie bylo vyvinuto několik modulů, jež mají sloužit jako pomocný nástroj při posuzování vlivu morfologie terénu na odtok vody z povodí, tj.

zejména na dobu koncentrace ovlivňující významně hodnoty kulminačního průtoku a s ním související problematiku, jakou je například erozní ohroženost pozemků. (Dumbrovský, M., 2005)

2.12 ZÁKLADNÍ STATISTIKY SOUBORU UKONČENÝCH POZEMKOVÝCH ÚPRAV ČR

2.12.1 REGRESIVNÍ ROVNICE FRAGMENTACE

Pozemková úprava snižuje podstatným způsobem fragmentaci parcel v katastrálním území, soubor dokončených komplexních pozemkových úprav je dostatečně rozsáhlý, pro testování vlivů na snížení fragmentace. Na úrovni státu se z lineárních modelů závislosti počtu parcel po KPÚ na parametrech před pozemkovou úpravou jako nejvhodnější ukázala závislost mezi počtem parcel po pozemkové úpravě na jedné straně a počtem parcel před pozemkovou úpravou, počtem vlastníků před pozemkovou a podílem hlavní bonitované půdně ekologické jednotky (BPEJ).

2.13 PERSPEKTIVY POZEMKOVÝCH ÚPRAV V ČR

Z předchozích statistik je patrné, že trend snižování fragmentace parcel i vlastnictví zůstane zachován, popř. bude ještě akcelarovat. To na rozdíl od zemí západní Evropy, kde možnosti v tomto směru jsou již vyčerpány. Snižování fragmentace vlastnických parcel a konsekvantně i uživatelských parcel zůstane strategickým cílem pozemkových úprav i v budoucnosti. (Hladík, J., 2006)

2.14 ZÁVĚR

Pozemkové úpravy jsou oborem, který využívá poznatků a výsledků mnoha dalších oborů, které se zde potkávají. (...) Odborníci, kteří se pozemkovými úpravami zabývají, musí mít široké znalosti z oblasti majetkoprávních vztahů, státní správy, zemědělství, geodézie a kartografie, vodohospodářství, ochrany životního prostředí a dalších oborů. Není snad v silách jednoho člověka porozumět do hloubky všem oborům. Přesto je potřebné vědět o souvislostech a návaznostech.

(Vlasák, J., Bartošková, K., 2007)

3 MATERIÁL A METODIKA

Informace pro analýzu celkového vývoje pozemkových úprav v Jihočeském kraji poskytl Pozemkový úřad České Budějovice ve formě tabulek za jednotlivé okresy. Aktuálnější a podrobnější informace za období od roku 1998 do 31.12.2009 byly vyhledány na webových stránkách Ústředního pozemkového úřadu.

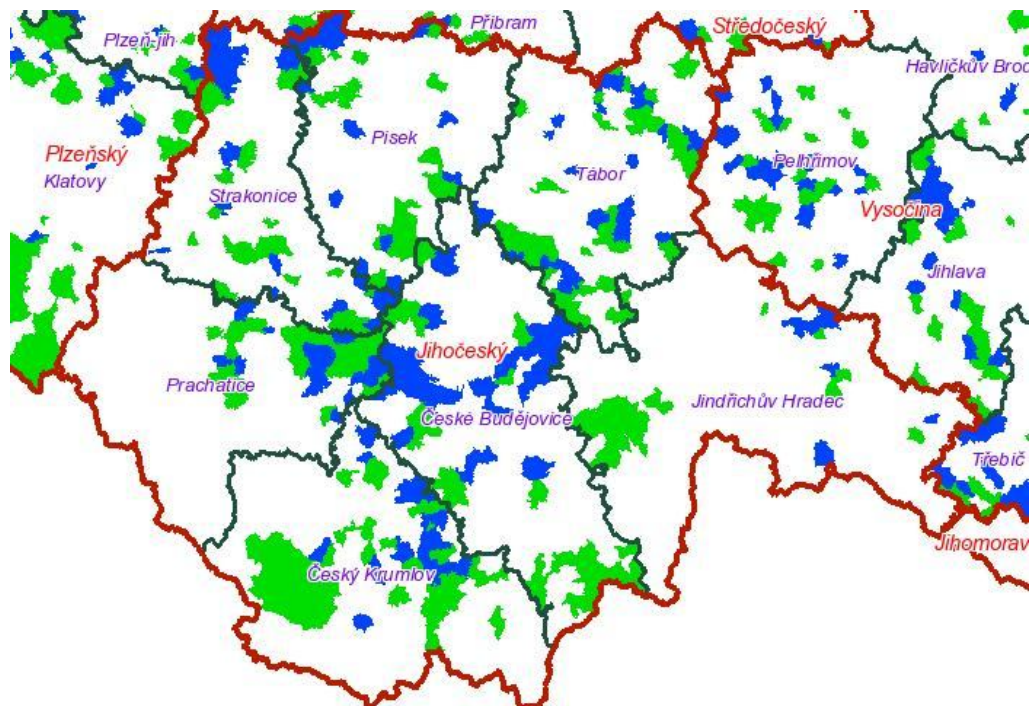
Hlavním cílem práce je zhodnocení a analýza komplexních pozemkových úprav v rámci Jihočeského kraje se specifikací na dílčí okresy. Některé důležité výsledné faktory byly vyjádřeny pomocí nových statistických metod v hodnocení pozemkových úprav. Jedná se o směrodatné odchylky nákladů na hektar obvodu, délky trvání KPÚ a počtu parcel před a po pozemkové úpravě, tedy defragmentace. Tyto hodnoty byly porovnány za jednotlivá katastrální území ve všech sedmi okresech Jihočeského kraje. Práce je zaměřena především na porovnání počtu a výměr zapsaných, tak i zahájených KPÚ v grafické podobě, ale i na potřebu jejich realizace do budoucna. Při hodnocení restitucí, které patřily k hlavním porevolučním činnostem pozemkových úřadů, je graficky vyjádřen počet i procentuální vyjádření ukončených oprávněných restitučních nároků. Jsou velice důležité právě z pohledu pozemkových úprav hlavně ve vztahu vlastnických vztahů. Při dalším hodnocení jednotlivých okresů budou porovnány i náklady a délka realizovaných polních cest. Dále budou analyzovány finanční zdroje a prostředky z hlediska nákladů na projekční část pozemkových úprav.

Na závěr, s pomocí těchto výsledných faktorů stanovím prognózu dalšího postupu a rychlosti procesu ve zpracování komplexních pozemkových úprav v Jihočeském kraji a další potřebu finančních prostředků k dokončení jejich projekční části na základě celkové výměry zemědělské půdy, na které ještě nebyly pozemkové úpravy ukončeny ani rozpracovány.

4 VÝSLEDKY A DISKUZE

4.1 PŘEHLED KPÚ V JIHOČEKÉM KRAJI

- Ukončené - modře
- Zahájené - zeleně

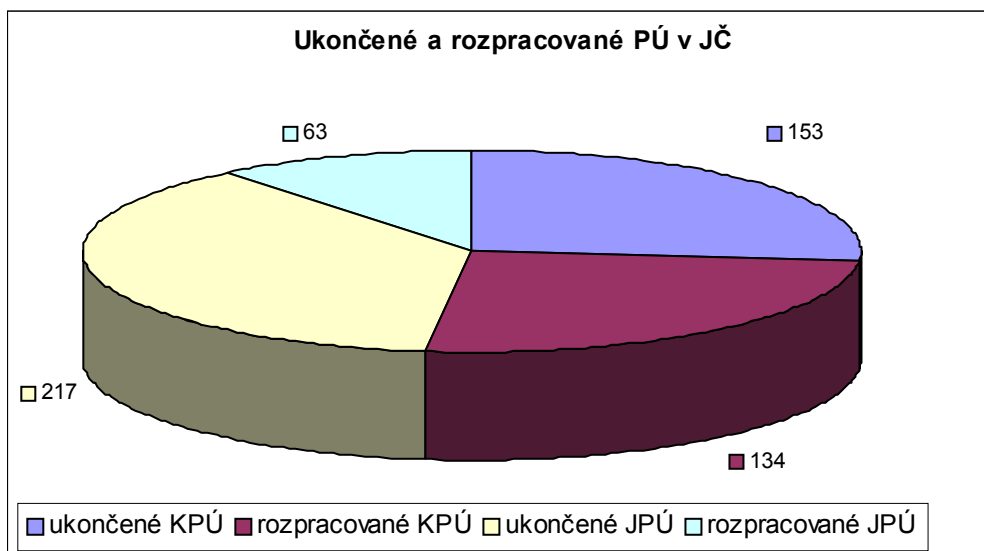
4.1.1 CELKOVÁ BILANCE PÚ V JIHOČESKÉM KRAJI

Počet pozemkových úprav v Jihočeském kraji v období 1991-2010

Tab. 1: PÚ v Jihočeském kraji 1998-2009

Pozemkový úřad	KPÚ- ukončené	KPÚ- rozpracované	JPÚ- ukončené	JPÚ- rozpracované
České Budějovice	41	22	5	0
Český Krumlov	21	22	55	7
Jindřichův Hradec	7	10	47	26
Písek	18	9	1	0
Prachatice	21	29	93	15
Strakonice	21	24	3	1
Tábor	24	18	13	14
Jihočeský kraj celkem	153	134	217	63

Graf 1: Ukončené a rozpracované PÚ v JČ

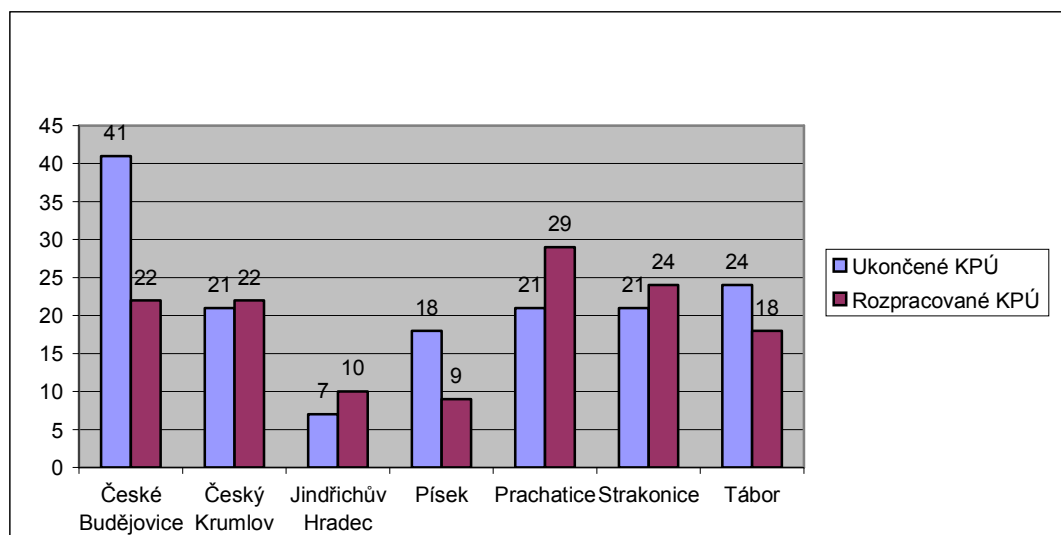

4.1.2 POROVNÁNÍ POČTU A VÝMĚR KPÚ V OKRESECH JIHOČESKÉHO KRAJE

Tab. 2 : Počet a výměry realizovaných a rozpracovaných KPÚ v Jihočeském kraji

OKRES	Realizované KPÚ		Rozpracované KPÚ	
	počet	ha	počet	ha
České Budějovice	41	15 755,3	22	8291,1
Český Krumlov	21	6947,2	22	10775,7
Jindřichův Hradec	7	3216,2	10	4540,3
Písek	18	7475,7	9	3252
Prachatice	21	5863,4	29	9841,3
Strakonice	21	7700	24	8466
Tábor	24	11011,3	18	1486

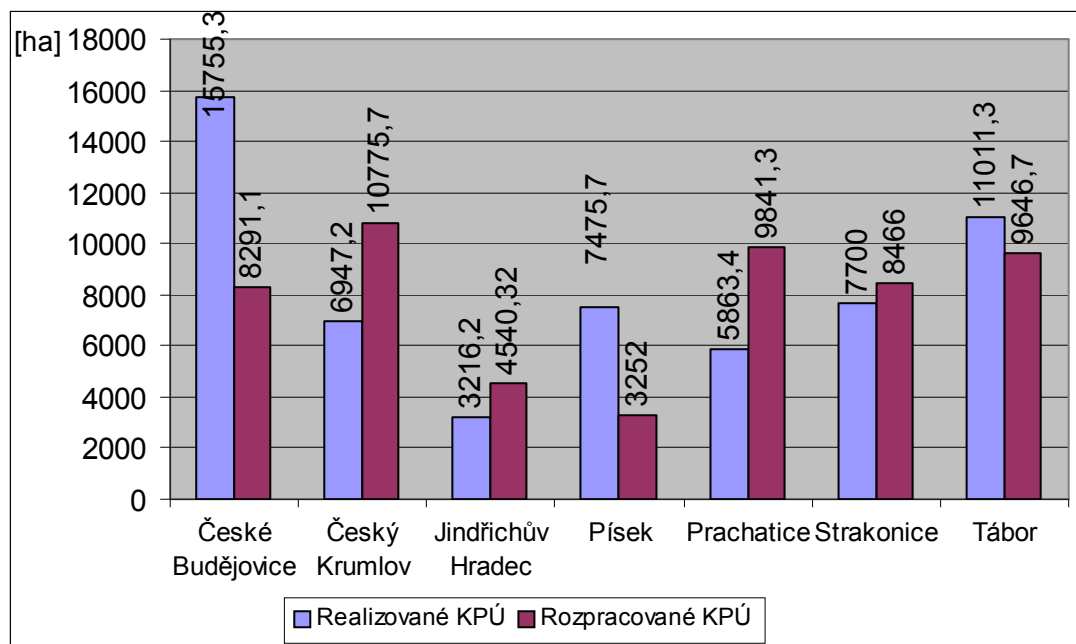
Graf 2: Počet realizovaných a rozpracovaných KPÚ v Jihočeském kraji

V Jihočeském kraji v období 1991 až 2009 bylo zapsáno do katastru nemovitostí celkem 153 KPÚ o výměře 57 969,1 ha. Při porovnání ukončených KPÚ v Jihočeském kraji výrazně nejúspěšnějším je okres České Budějovice. V tomto okrese je zapsáno 41 KPÚ, což je ve srovnání s ostatními okresy výrazně větší počet. Okres Prachatice má znatelnou převahu v rozpracovaných KPÚ nad ostatními okresy v kraji. Zřetelně zaostává okres Jindřichův Hradec s jeho 7 ukončenými a 10 rozpracovanými KPÚ.

4.1.3 POROVNÁNÍ VÝMĚR KPÚ V JEDNOTLIVÝCH OKRESECH JIHOČESKÉHO KRAJE

Graf 3: Porovnání výměr KPÚ v jednotlivých okresech Jihočeského kraje

V Jihočeském kraji jsou z celkové výměry 492947 ha zemědělské půdy provedeny KPÚ na ploše 57 969 (11,76%) ha a dalších 46652 ha (9,46%) je rozpracováno. Největší výměra KPÚ zapsaných do katastru nemovitostí byla zaznamenána v okrese České Budějovice, kde byly KPÚ realizovány na ploše 15 755,3 ha, což je například v porovnání v roce 2004 více než dvojnásobek plochy. Nejmenší plocha KPÚ zapsaných do katastru nemovitostí je na Jindřichohradecku, kde byly KPÚ ukončeny na ploše 3 216,2 ha. Do roku 2009 byly KPÚ rozpracovány na celkové ploše 46 652,4 ha. Oproti minulým rokům je tato plocha poměrně rovnoměrně rozdělena dílčími okresy. Pouze Jindřichův Hradec a Písek zaostávají s 16% výměry z celkové plochy rozpracovaných KPÚ v Jihočeském kraji.

4.2 POTŘEBA KPÚ - JIHOČESKÝ KRAJ

- Počet k.ú. celkem : 1616
- Pozemková úprava již proběhla : 153
- Bylo zahájeno řízení o poz. úpravách, nebo se již zpracovává : 134
- Není potřeba provést KPÚ 148

(Počet k.ú., kde není na základě posouzení příslušného pozemkového úřadu KPÚ potřebná, protože v daném k.ú. : je více než 70 % výměry lesů, ostatních ploch (těžba surovin), popř. vodní plochy, zároveň méně než 100 ha zemědělské půdy, které by se případně daly řešit JPÚ.)

KPÚ bude třeba provést v k.ú.: 1181

4.3 OD POZEMKOVÝCH ÚPRAV K RESTITUCÍM

Tab. 3: Stav vyřizování restitucí v Jihočeském kraji

Okres	Počet oprávněných restitučních nároků	Počet ukončených oprávněných restitučních nároků	Procent
České Budějovice	5 663	5 617	99,19
Český Krumlov	2 537	2 537	100
Jindřichův Hradec	4 661	4 661	100
Písek	2 849	2 849	100
Prachatice	3 200	3 200	100
Strakonice	3 228	3 227	99,97
Tábor	3 201	3 201	100
Celkem	25 339	25 292	99,81

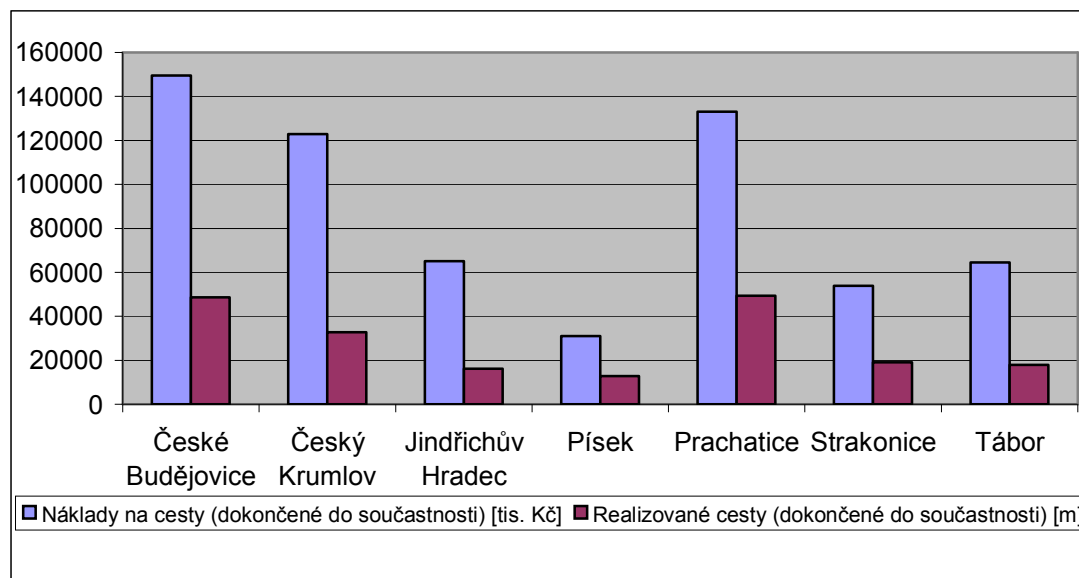
Restituce patřily k hlavním porevolučním činnostem pozemkových úřadů. Jsou velice důležité právě z pohledu pozemkových úprav hlavně ve vztahu vlastnických vztahů. Restituce v Jihočeském kraji byly již téměř vyřešeny a je i možno říci, že je v jednotlivých okresech nastolen pořádek ve vlastnictví půdy a zemědělského majetku obecně. Poměry v užívání pozemků jsou stabilizovány a zatímní užívání je postupně upravováno cestou pozemkových úprav. Jedná se především o komplexní pozemkové úpravy, které upravují vlastnické poměry a také investiční zásahy v krajině jako např. budování polních cest, protipovodňových opatření a výsadby zeleně.

4.4 POROVNÁNÍ NÁKLADŮ A DÉLEK REALIZOVANÝCH POLNÍCH

Tab. 4: Náklady a délky realizovaných cest

Pozemkový úřad	Náklady na cesty (dokončené do současnosti) [tis. Kč]	Realizované cesty (dokončené do současnosti) [m]
České Budějovice	149502	48629
Český Krumlov	128909	28173
Jindřichův Hradec	65080	16220
Písek	31048	12805
Prachatice	120994	41872
Strakonice	53899	19076
Tábor	64485	17897
Celkem	619986	196658

Graf 4: Náklady a délky realizovaných cest

V současnosti je kladen velký důraz na tvorbu, rekonstrukci či obnovu polních cest. Do 31.12. 2009 bylo v Jihočeském kraji realizováno 196 658 m polních cest s celkovými náklady 619 986 tis. Kč. Nejvíce realizací proběhlo v okresech České Budějovice a Prachatice. Tyto dva okresy tvoří 50% všech realizovaných polních cest v rámci Jihočeského kraje.

4.4.1 NALÉHAVOST ŘEŠENÍ CESTNÍ SÍTĚ V JIŽNÍCH ČECHÁCH

Tab. 5: Naléhavost řešení cestní sítě v okresech Jihočeského kraje

Okres	KPÚ celkem	Důvod zahájení KPÚ: realizace liniových staveb	To je % ze všech KPÚ
České Budějovice	41	12	29,3
Český Krumlov	21	5	23,8
Jindřichův Hradec	7	0	0,0
Písek	18	0	0,0
Prachatice	21	0	0,0
Strakonice	21	0	0,0
Tábor	24	7	29,2

Nejnáléhavější potřeba řešení cestní sítě při návrhu a realizaci KPÚ je především tehdy, pokud připravovaná liniová stavba naruší stávající cestní síť a znemožní přístupnost pozemků. V takovém případě je nutné přednostně zajistit postup pozemkových úprav, na nichž participuje stavebník. Dálnice a rychlostní komunikace – na základě smluvní dohody probíhá projektování pozemkových úprav v katastrálních územích pod současnými i plánovanými trasami ŘSD. Takovouto liniovou stavbou je v Jihočeském kraji dálnice D3, resp. rychlostní silnice R3. Následující tabulka podle jednotlivých okresů ukazuje, v kolika KÚ byla prioritou zahájení KPÚ předpokládaná realizace právě těchto staveb.

4.5 POUŽITÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ NA NÁVRJY KPÚ DO 31. 12.2009

Tab. 6: Použití finančních prostředků za jednotlivé okresy Jihočeského kraje

	na návrh KPÚ (do současnosti)	zdroj financování	částka	zdroj financování	částka	zdroj financování	částka	zdroj financování	částka	na návrh KPÚ
	tis. Kč		tis. Kč		tis. Kč		tis. Kč		tis. Kč	Kč/ha
České Budějovice	136605	VPS	109116	ŘSD	27489					9352
Český Krumlov	76362	VPS	63891	ŘSD	3277	EU MZE SAPARD	3994	EU MZE OPZ	5200	11750
Jindřichův Hradec	16457	VPS	16457							5268
Písek	42278	VPS	41641	EU MZE SAPARD	637					5643
Prachatice	33200	VPS	33200							5775
Strakonice	57645	VPS	57645							7509
Tábor	67078	VPS	55510	ŘSD	10856	PF	712			6865

V tab. 6 je vypracováno porovnání použití finančních prostředků za jednotlivé okresy Jihočeského kraje. Tato tabulka se soustředí na náklady na návrh KPÚ do 31.12. 2009. Celkové náklady na projekci pozemkových úprav v Jihočeském kraji do roku 2009 činí 429 625 tis.Kč. Nejvíce nákladů bylo použito v okrese České Budějovice, kde zdrojem financování je v největší míře Všeobecná pokladní správa se 109 116 tis. a ŘSD 27 489 tis. Kč. Za jednotlivá katastrální území v Českých Budějovicích byla stanovena i průměrná cena na návrh KPÚ 9 352 tis. Kč/ha.

4.5.1 POTŘEBA FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ

Tab. 7: Porovnání výměry KPÚ s výměrou zemědělské půdy

Jihočeský kraj	Zemědělská půda celkem ha	Zapsané KPÚ v KN ha	Zapsané KPÚ v KN %	Rozprac. KPÚ ha	Rozprac. KPÚ %	KPÚ celkem ha	KPÚ celkem %
České Budějovice	86 855	15755	18,14	8291,1	9,55	24046	27,69
Český Krumlov	57 530	6947	12,08	10775,7	18,73	17723	30,81
Jindřichův Hradec	91 178	3216	3,53	4540,3	4,98	7757	8,51
Písek	62 666	7476	11,93	3252	5,19	10728	17,12
Prachatice	49 743	5863	11,79	9841,3	19,78	15705	31,57
Strakonice	66 781	7700	11,53	8466	12,68	16166	24,21
Tábor	78 196	11011	14,08	1486	1,90	12497	15,98
Celkem	492 947	57 969	11,76	46652	9,46	104621	21,22

Průměrné ceny na projekci pozemkových úprav v ČR se pohybují v průměru 10 tis. Kč/ha dle jednotlivých krajů i charakteru specifického území. V Jižních Čechách náklady na projekční část dosáhly průměrně 7,5 tis. Kč/ha. Tento celkový průměr však navýšil okres Český Krumlov, u kterého tyto náklady činí téměř 12 tis. Kč/ha. S vyššími náklady je možno se setkat většinou v územích přírodovědecky cenných nebo složitých z hlediska vlastnických vztahů.

Tab. 8: Odhad potřeby finančních prostředků potřebných na projekci KPÚ v Jihočeském kraji

Jihočeský kraj	Zbývá zpracovat ha	Zbývá zpracovat %	Průměrné částky na projekční část KPÚ Kč/ha	Předpokládané finanční prostředky potřebné na projekční část KPÚ
České Budějovice	62 809	72,31	9 352	587 386 027
Český Krumlov	39 807	69,19	11 750	467 733 425
Jindřichův Hradec	83 422	91,49	5 268	439 464 462
Písek	51 938	82,88	5 643	293 087 827
Prachatice	34 038	68,43	5 775	196 571 183
Strakonice	50 615	75,79	7 509	380 068 035
Tábor	65 699	84,02	6 865	451 021 576
Celkem	388 326	78,78	7 452	2 815 332 534

V tabulce 8 je uvedena výměra zemědělské půdy a KPÚ rozpracovaných a zapsaných do katastru nemovitostí. Procenta udávají část dokončených nebo rozpracovaných KPÚ z výměry zemědělské půdy.

V jižních Čechách zbývá 388 326 ha zemědělské půdy, kde nejsou KPÚ zapsány do katastru nemovitostí ani rozpracovány. Pohybují-li se náklady na projekční část KPÚ v průměru okolo 7,5 tis.Kč/ha, bylo by na projekční část v Jihočeském kraji přibližně 2,8 miliard Kč. Celkové náklady jsou však přibližné, musí být počítáno s případným delimitováním zemědělské půdy do lesních ploch, trvalých travních porostů, ostatních ploch nebo zastavěných ploch. Do výměry pozemkových úprav nejsou také zahrnuta území pro ochranná pásma vodního zdroje I. stupně a místní chráněná území.

4.5.2 PERSPEKTIVA POZEMKOVÝCH ÚPRAV V JIHOČESKÉM KRAJI

V období od roku 1998 do 31.12. 2009 bylo v Jihočeském kraji zapsáno do katastru nemovitostí 153 KPÚ o výměře 57 969,1 ha. Rychlost zpracování ukončených pozemkových úprav dosáhla 4 831 ha/rok. Je třeba upozornit na zatím vzrůstající rychlost projekce i realizace pozemkových úprav. Do poloviny sledovaného období, tedy do roku 2004 dosáhl průměrný počet ukončených KPÚ 4264 ha/rok, což je o téměř o 13% méně. Zpracovat zbývá KPÚ na ploše 388 326 ha.

Při zachování stávajícího trendu lze předpokládat ukončení procesu pozemkových úprav za 80 let. Tento předpoklad souvisí i s budoucím financováním pozemkových úprav. Od roku 2008 jsou prováděna koncepční opatření, tak i zajištění finančních zdrojů, aby byla stabilizována situace z období 2003-2006, kdy byl jistý propad zabezpečení financování pozemkových úprav. Do budoucna bude kladen důraz na zlepšení systému plánování a kontroly financování pozemkových úprav spolu s využíváním evropských zdrojů.

4.6 POUŽITÍ NOVÝCH STATISTICKÝCH METOD V HODNOCENÍ KPÚ

Směrodatná odchylka – odmocnina z rozptylu, míra variability znaku ve statistickém souboru stejného rozměru jako znak, resp. míra variability náhodné veličiny stejného rozměru jako veličina. Zhruba řečeno vypovídá o tom, jak moc se od sebe navzájem liší typické případy v souboru zkoumaných čísel. Je-li malá, jsou si prvky souboru většinou navzájem podobné, a naopak velká směrodatná odchylka signalizuje velké vzájemné odlišnosti.

4.6.1 SMĚRODATNÁ ODCHYLKA PRO DÉLKU TRVÁNÍ KPÚ

Tab. 9: Směrodatná odchylka pro délku trvání KPÚ pro jednotlivé okresy Jihočeského kraje

Okres	N	Průměr	odchylka σ
České Budějovice	41	4,4	1,4
Český Krumlov	21	3,7	1,6
Jindřichův Hradec	7	3,3	0,7
Písek	18	3,8	0,8
Prachatice	21	4	1,4
Strakonice	21	3,6	0,8
Tábor	24	4,8	2,6

Směrodatná odchylka délky trvání KPÚ pro okres vystihuje jak se průměrně liší doba trvání procesu pozemkové úpravy v jednotlivých katastrálních územích tohoto okresu od průměru. Tedy čím vyšší je toto číslo, tím větší variabilita je v různých délkách trvání procesu jednotlivých KPÚ v tomto okrese.

4.6.2 SMĚRODATNÉ ODCHYLKY NÁKLADŮ NA HEKTAR OBVODU

Tab. 10: Směrodatné odchylky nákladů na hektar obvodu pro jednotlivé okresy Jihočeského kraje

Okres	N	Průměr	Odchylka σ
České Budějovice	41	9,1	2,8
Český Krumlov	21	11,8	6,3
Jindřichův Hradec	7	5,3	0,8
Písek	18	5,6	1,4
Prachatice	21	5,8	3,1
Strakonice	21	7,5	2,2
Tábor	24	6,9	3,0

Tabulka 10 uvádí hodnoty směrodatných odchylek nákladů na hektar za jednotlivé okresy Jihočeského kraje. Směrodatná odchylka nákladů na hektar obvodu KPÚ pro okres vystihuje jak se průměrně liší náklady na projekci KPÚ v jednotlivých katastrálních území tohoto okresu od průměru. Tedy čím vyšší je toto číslo, tím větší variabilita je v různých výších nákladů na projekci KPÚ v tomto okrese. Největší směrodatná odchylka je přiřazena okresu Český Krumlov s hodnotou 6,3.

4.6.3 SMĚRODATNÉ ODCHYLKY DEFRAGMENTACE PRO JEDNOTLIVÉ OKRESY JIHOČESKÉHO KRAJE

Tab. 11: Směrodatné odchylky defragmentace pro jednotlivé okresy Jihočeského kraje

Okres	N	Průměr	Odchylka σ
České Budějovice	41	0,4	0,2
Český Krumlov	21	0,4	0,1
Jindřichův Hradec	7	0,5	0,2
Písek	18	0,4	0,1
Prachatice	21	0,4	0,1
Strakonice	21	0,3	0,1
Tábor	24	0,5	0,2

Tabulka 11 uvádí, že čím vyšší bude směrodatná odchylka pro defragmentaci, tím různější bude úspěšnost redukování počtu parcel v jednotlivých okresech. Z tabulky je pak tedy dobře patrné, že hodnoty směrodatných odchylek za jednotlivé okresy jsou velice vyrovnané. V okresech České Budějovice, Jindřichův Hradec a Tábor jsou odchylky vyšší, jelikož zde byly mezi jednotlivými katastrálními územími větší rozdíly v úspěšnosti redukování počtu parcel.

4.7 SROVNÁNÍ PROCESU KPÚ V OKRESECH JIHOČESKÉHO KRAJE

4.7.1 OKRES ČESKÉ BUDĚJOVICE

ZÁKLADNÍ INFORMACE:

Celková výměra	163 827 ha
Orná půda	63 103ha
Zahrady	2 813ha
Ovocné sady	97 ha
TTP	20 843 ha
Zemědělská půda	86 855 ha
Lesní pozemky	52 974 ha
Vodní plochy	9 097ha
Zastav. Plochy a nádvoří	2 342 ha
Ostatní plochy	12 560 ha
Procento zornění	73%
Výrobní oblast	bramborářská
Prům. cena půdy dle BPEJ	3,74 Kč/m ²

RESTITUCE: CELKEM 5 663

Tab. 12: Stav vyřizování restitucí České Budějovice

Půda, o které bylo v restitucích rozhodováno						
celkem	z toho					
	skut.vydaná				Nevydaná (s náhr.)	Nevydaná (bez náhr.)
	Celkem	Zemědělská	Lesní	Ost.druhy		
ha	ha	ha	ha	ha	ha	
79 156	36 737	22 935	10 744	3 058	2 416	40 003

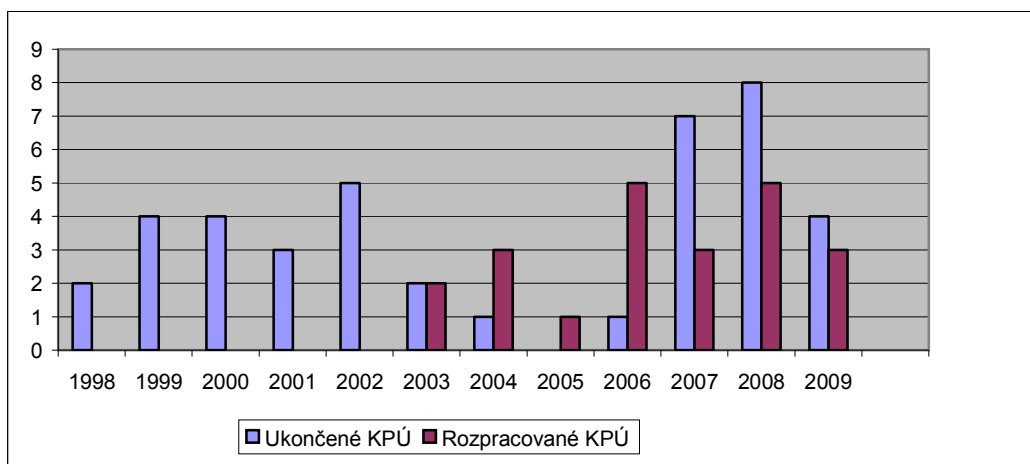
V Českých Budějovicích bylo uplatněno celkem 5 663 restitučních nároků. Do této doby je ukončeno 99,19%, celkem tedy 5 617 případů restitucí. Půda, o které bylo v restitucích rozhodováno tvoří plochu 79 156 ha, skutečně vydaná půda, která byla přidělena oprávněným osobám má rozměr 36 737 ha.

POTŘEBA KPÚ – ČESKÉ BUDĚJOVICE

- Počet k.ú. celkem : 259
- Pozemková úprava již proběhla : 41
- Bylo zahájeno řízení o poz. úpravách, nebo se již zpracovává : 22
- Není potřeba provést KPÚ : 8

KPÚ bude třeba provést v k.ú.: 188

Graf 5: Průběh KPÚ do 31.12. 2009 České Budějovice

KOEFICIENT DEFRAGMENTACE DLE ŘEŠITELŮ KPÚ

Tab. 13: Koeficient defragmentace České Budějovice

firma	počet dokončených KPÚ	výměra [ha]	počet parcel před KPÚ	počet parcel po KPÚ	koeficient defragmentace
AGRECO, Č.B.	1	373,2	1271	439	0,35
Agropoz v.o.s. Č.B.	13	4542,7	10914	4039	0,37
Jindřich Jíra, Ing. Projekt, Pelhřimov	2	535	1505	1183	0,79
JU Č.B., Zem. Fakulta	1	568,8	1095	288	0,26
LANDservis Č.B.	1	383	946	325	0,34
Mane spol., s.r.o., Č.B.	2	793	2113	633	0,29
PROGES s.r.o. Č.B.	1	430	1589	642	0,41
Sokolová Irena, Ing.	2	455	1091	448	0,41
Staněk, Ing., Tábor	1	126	417	159	0,38
Traval s.r.o., Č.B.	4	1798,8	7314	3122	0,43
VESTprojekt Č.B.	13	5749,8	13091	4900	0,37

Tabulka 13 uvádí výměry zpracovaných KPÚ a porovnání počtu parcel před a po ukončení KPÚ. Koeficient defragmentace (počet parcel po KPÚ / počet parcel před KPÚ) je podstatný ukazatel pro pozemkovou úpravu.

4.7.2 OKRES ČESKÝ KRUMLOV

ZÁKLADNÍ INFORMACE:

Celková výměra	161 507 ha
Orná půda	20 966 ha
Zahrady	930 ha
Ovocné sady	149 ha
TTP	35 485 ha
Zemědělská půda	57 530 ha
Lesní pozemky	77 405 ha
Vodní plochy	7 005 ha
Zastav. Plochy a nádvoří	792 ha
Ostatní plochy	18 775 ha

RESTITUCE: CELKEM 2 537

Tab. 14: Stav vyřizování restitucí Český Krumlov

Půda, o které bylo v restitucích rozhodováno						
celkem	z toho					
	skut.vydaná				Nevydaná (s náhr.)	Nevydaná (bez náhr.)
	Celkem	Zemědělská	Lesní	Ost.druhy		
ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
29 545	25 185	24 375	450	360	4 261	99

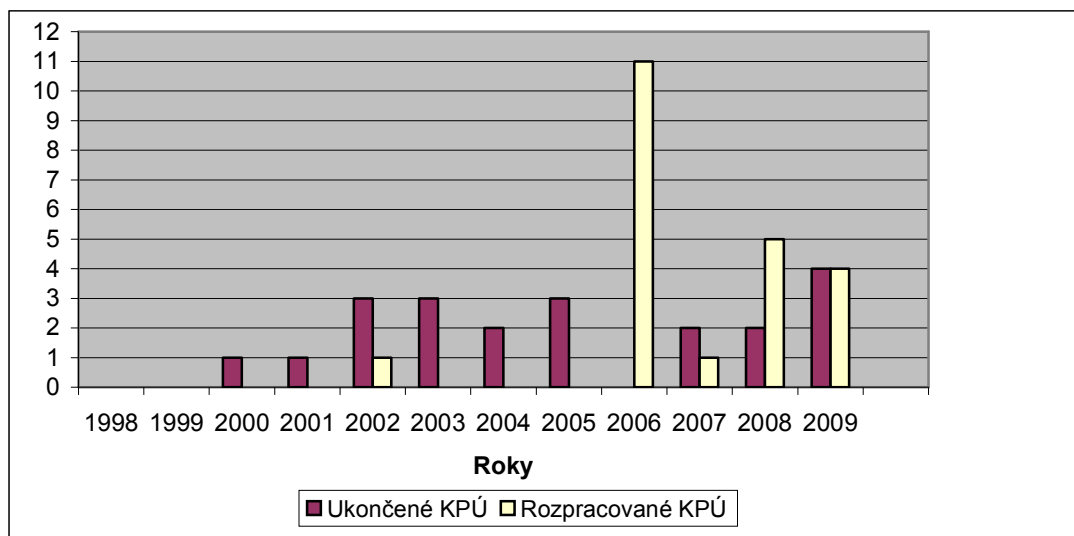
V Českém Krumlově bylo uplatněno celkem 2 537 restitučních nároků. Do této doby je ukončeno 100,00%, celkem tedy 2 537 případů restitucí. Půda, o které bylo v restitucích rozhodováno tvoří plochu 29 545 ha, skutečně vydaná půda má rozměr 25 185 ha.

POTŘEBA KPÚ – ČESKÝ KRUMLOV

- Počet k.ú. celkem : 176
- Pozemková úprava již proběhla : 21
- Bylo zahájeno řízení o poz. úpravách, nebo se již zpracovává : 22
- Není potřeba provést KPÚ (lesy, ost. plochy apod.): 18

KPÚ bude třeba provést v k.ú.: 115

Graf 6: Průběh KPÚ do 31.12. 2009 Český Krumlov

KOEFICIENT DEFRAGMENTACE DLE ŘEŠITELŮ KPÚ

Tab. 15: Koeficient defragmentace Český Krumlov

firma	počet dokončených KPÚ	výměra [ha]	počet parcel před KPÚ	počet parcel po KPÚ	koeficient defragmentace
1. GEODETICKÁ KANCELÁŘ	3	657	1461	389	0,27
AGRECO, České Budějovice	2	478	1901	585	0,31
Agropoz v.o.s. České Budějovice	6	2239	7209	2564	0,36
FRČEK, Mojmír Ing.	1	210	395	194	0,49
LANDservis České Budějovice	2	540	1435	675	0,47
PÚ Český Krumlov	2	539	1152	513	0,45
Traval s.r.o., České Budějovice	1	348	865	506	0,58
VESTprojekt, České Budějovice	4	1933	5745	1627	0,28

V tabulce 15 jsou uvedeny nejčastější zpracovatelské firmy provádějící pozemkové úpravy. V okrese Český Krumlov jsou nejfrekventovanějšími řešiteli firmy Agropoz v.o.s. a VESTprojekt. Tyto dvě uvedené firmy zpracovaly 60% celkové výměry realizovaných KPÚ v okrese Český Krumlov. Došlo k snížení fragmentace pozemků a zvětšení výměr jednotlivých parcel, což je jeden z žádaných výstupů pozemkových úprav.

4.7.3 OKRES JINDŘICHŮV HRADEC

ZÁKLADNÍ INFORMACE:

Celková výměra	194 363 ha
Orná půda	62 804 ha
Zahrady	1 908 ha
Ovocné sady	71 ha
TTP	26 394 ha
Zemědělská půda	91 178 ha
Lesní pozemky	75 305 ha
Vodní plochy	12 947 ha
Zastav. Plochy a nádvoří	1 770 ha
Ostatní plochy	13 164 ha

RESTITUCE: CELKEM 4 661

Tab. 16: Stav vyřizování restitucí Jindřichův Hradec

Půda, o které bylo v restitucích rozhodováno						
celkem	z toho					
	skut.vydaná				Nevydaná (s náhr.)	Nevydaná (bez náhr.)
	Celkem	Zemědělská	Lesní	Ost.druhy		
ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
32 222	29 100	23 100	5 300	700	1 672	1 450

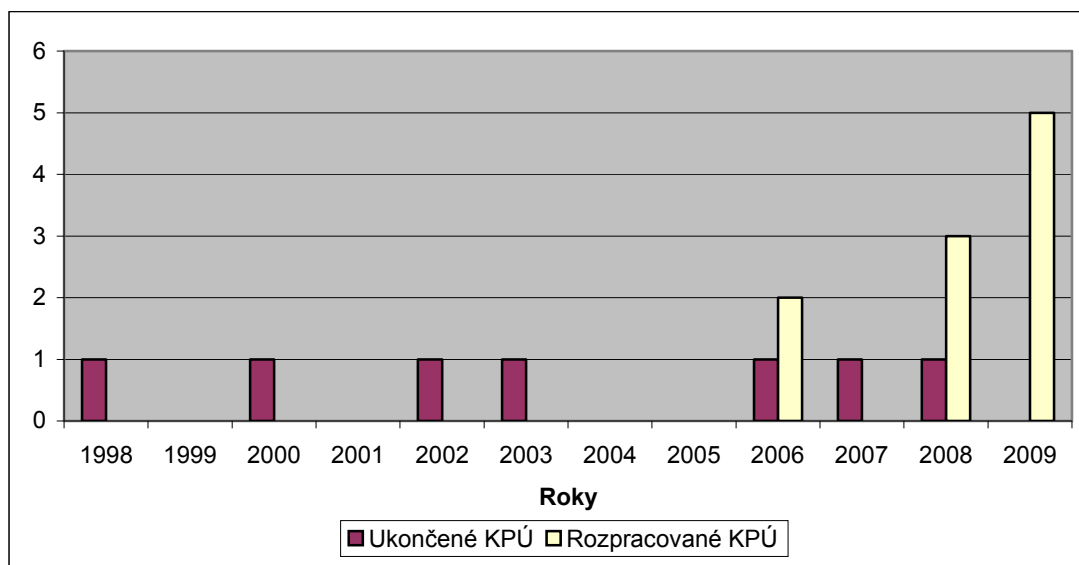
Po účinnosti zák. č. 229/1991 Sb. „zákon o půdě“ bylo u pozemkového úřadu v Jindřichově Hradci uplatněno celkem 4 661 restitučních nároků. Do této doby je ukončeno 100,00%, celkem tedy 4 661 případů restitucí. Půda, o které bylo v restitucích rozhodováno tvoří plochu 32 222 ha, skutečně vydaná půda má rozměr 29 100 ha zbytek výměry, kterou tvoří 3 122 ha nabyla vydána z toho 54% s náhradou.

POTŘEBA KPÚ – JINDŘICHŮV HRADEC

- Počet k.ú. celkem : 272
- Pozemková úprava již proběhla : 7
- Bylo zahájeno řízení o poz. úpravách, nebo se již zpracovává : 10
- Není potřeba provést KPÚ (lesy, ost. plochy apod.): 68

KPÚ bude třeba provést v k.ú.: 187

Graf 7: Průběh KPÚ do 31.12. 2009 Jindřichův Hradec

KOEFICIENT DEFRAGMENTACE DLE ŘEŠITELŮ KPÚ

Tab. 17: Koeficient defragmentace Jindřichův Hradec

firma	počet dokončených KPÚ	výměra [ha]	počet parcel před KPÚ	počet parcel po KPÚ	koeficient defragmentace
Geodesie a.s., Liberec	1	407	1043	889	0,85
GEOS, Jindřichův Hradec	5	2429	2808	1772	0,63
LANDservis České Budějovice	1	381	599	269	0,45

V tabulce 17 jsou vypsány tři firmy, které se zabývají KPÚ v okrese Jindřichův Hradec. Firma GEOS Jindřichův Hradec pak pokryla 71% všech zapsaných KPÚ v tomto okrese.

4.7.4 OKRES PÍSEK

ZÁKLADNÍ INFORMACE:

Celková výměra	112 676 ha
Orná půda	47 332 ha
Zahrady	1 581 ha
Ovocné sady	163 ha
TTP	13 590 ha
Zemědělská půda	62 666 ha
Lesní pozemky	37 132 ha
Vodní plochy	4 623 ha
Zastav. Plochy a nádvoří	1 523 ha
Ostatní plochy	6 733 ha

RESTITUCE: CELKEM 2 849

Tab. 18: Stav vyřizování restitucí Písek

Půda, o které bylo v restitucích rozhodováno						
celkem	z toho					
	skut.vydaná				Nevydaná (s náhr.)	Nevydaná (bez náhr.)
	Celkem	Zemědělská	Lesní	Ost.druhy		
ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
31 339	29 739	11 527	14 836	3 376	1 307	293

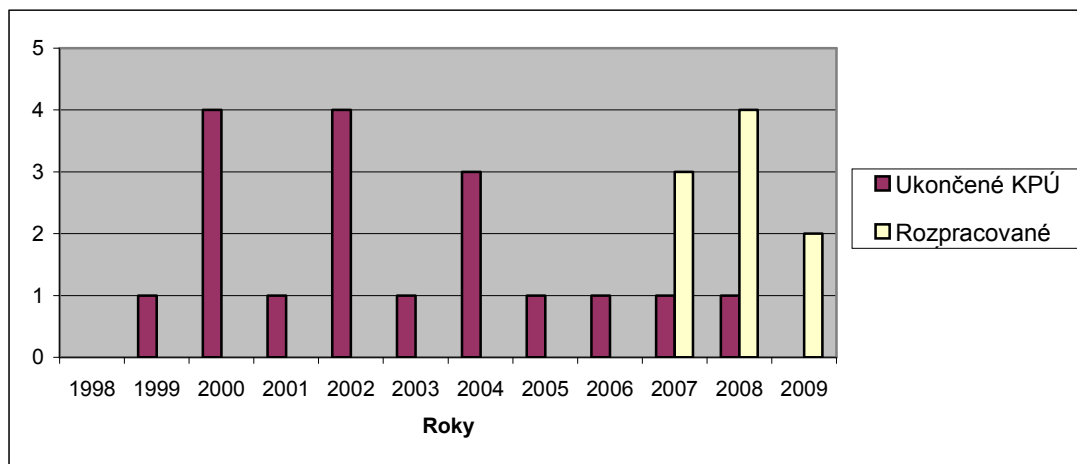
V okrese Písek bylo uplatněno celkem 2 849 restitučních nároků. Do této doby je ukončeno 100,00%, celkem tedy 2 849 případů restitucí z nichž 2 jsou téměř ukončené restituční případy a tvoří 0,07%. Půda, o které bylo v restitucích rozhodováno tvoří plochu 31 339 ha, skutečně vydaná půda má rozměr 29 739 ha zbytek výměry, kterou tvoří 1 600 ha nabyta vydána z toho 82% s náhradou.

POTŘEBA KPÚ – PÍSEK

- Počet k.ú. celkem : 192
- Pozemková úprava již proběhla : 18
- Bylo zahájeno řízení o poz. úpravách, nebo se již zpracovává : 9
- Není potřeba provést KPÚ (lesy, ost. plochy apod.): 2

KPÚ bude třeba provést v k.ú.: 163

Graf 8: Průběh KPÚ do 31.12. 2009 Písek

KOEFICIENT DEFRAGMENTACE DLE ŘEŠITELŮ KPÚ

Tab. 19: Koeficient defragmentace Písek

firma	počet dokončených KPÚ	výměra [ha]	počet parcel před KPÚ	počet parcel po KPÚ	koeficient defragmentace
AGROMA, České Budějovice	1	287	678	283	0,42
Benda, Karel Ing., Praha	1	416	764	380	0,50
EKOPLAN, s.r.o., Praha	4	2169	4000	2151	0,54
GK Plavec Michalec, Písek	1	706	1544	919	0,60
Honz, Josef Ing., Zahorčice	3	1437	2601	902	0,35
Landinfo, s.r.o., Praha	1	274	492	208	0,42
LANDservis České Budějovice	1	402	969	359	0,37
Pozemkový úřad, Písek	3	541	1090	427	0,39
Traval s.r.o., České Budějovice	1	471	1065	457	0,43
Třemšinská ekofarma s.r.o.	1	562	1945	495	0,25
VESTprojekt, České Budějovice	1	211	337	169	0,50

K snížení fragmentace v okrese Písek nejvíce přispěly firma EKOPLAN s.r.o. a Ing. Josef Honz. Fragmentace byla na Písecku snížena cca o polovinu.

4.7.5 OKRES PRACHATICE

ZÁKLADNÍ INFORMACE:

Celková výměra	137 506 ha
Orná půda	18 620 ha
Zahrady	984 ha
Ovocné sady	949 ha
TTP	29 190 ha
Zemědělská půda	49 743 ha
Lesní pozemky	71 837 ha
Vodní plochy	1 709 ha
Zastav. Plochy a nádvoří	827 ha
Ostatní plochy	13 391 ha

RESTITUCE: CELKEM 3 200

Tab. 20: Stav vyřizování restitucí Prachatice

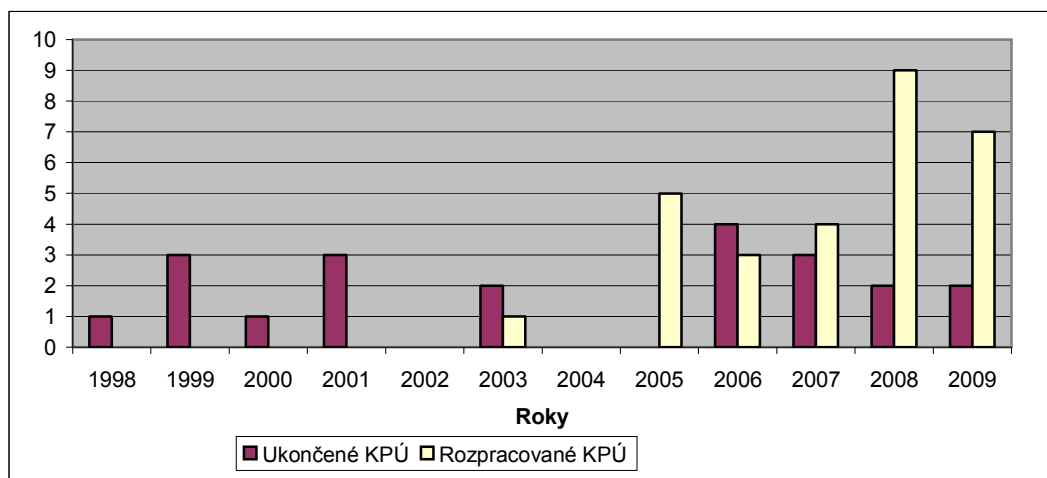
Půda, o které bylo v restitucích rozhodováno						
celkem	z toho					
	skut.vydaná				Nevydaná (s náhr.)	Nevydaná (bez náhr.)
	Celkem	Zemědělská	Lesní	Ost.druhy		
ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
62 107	25 307	16 107	7500	1 700	1 000	35 800

V okrese Prachatice bylo uplatněno celkem 3 200 restitučních nároků. Do této doby je ukončeno 100,00%, celkem tedy 3 200 případů restitucí. Půda, o které bylo v restitucích rozhodováno tvoří plochu 62 107 ha, skutečně vydaná půda má rozměr 25 307 ha a zbytek výměry, kterou tvoří 36 800 ha nebyla vydána z toho 2,71% s náhradou.

POTŘEBA KPÚ – PRACHATICE

• Počet k.ú. celkem :	224
• Pozemková úprava již proběhla :	21
• Bylo zahájeno řízení o poz. úpravách, nebo se již zpracovává :	34
• <u>Není potřeba provést KPÚ (lesy, ost. plochy apod.):</u>	<u>31</u>
KPÚ bude třeba provést v k.ú.:	138

Graf 9: Průběh KPÚ do 31.12. 2009 Prachatice

KOEFICIENT DEFRAGMENTACE DLE ŘEŠITELŮ KPÚ

Tab. 21: Koeficient defragmentace Prachatice

Firma	počet dokončených KPÚ	výměra [ha]	počet parcel před KPÚ	počet parcel po KPÚ	koeficient defragmentace
AGRECO	3	893	3622	1237	0,34
Češka, Vladislav Ing.	1	338	649	242	0,37
GEFOS, Praha	1	192	435	198	0,46
Geodézie Č.B.s.r.o.	3	504	1171	561	0,48
Geo Hrubý s.r.o.	4	1175	3329	1612	0,48
Geodetické sdružení s.r.o.	3	753	2629	1020	0,39
Honz, J., Zahorčice 2	1	639	1739	484	0,28
LANDinfo	2	405	1062	530	0,50
LANDservis České Budějovice	1	333	785	368	0,47
LANPRO Praha	1	222	725	343	0,47
VEST-projekt	1	409	1352	491	0,36

Po statistickém zhodnocení bylo zjištěno, že na celkové ploše KPÚ v okrese se fragmentace snížila o celých 78%, což byl jeden z cílů prováděných KPÚ v tomto okrese.

4.7.6 OKRES STRAKONICE

ZÁKLADNÍ INFORMACE:

Celková výměra	103 203 ha
Orná půda	46 236 ha
Zahrady	1 681 ha
Ovocné sady	821 ha
TTP	18 043 ha
Zemědělská půda	66 781 ha
Lesní pozemky	23 262 ha
Vodní plochy	3 925 ha
Zastav. Plochy a nádvoří	1 474ha
Ostatní plochy	7 760 ha

RESTITUCE: CELKEM 3 228

Tab. 22: Stav vyřizování restitucí Strakonice

Půda, o které bylo v restitucích rozhodováno						
celkem	z toho					
	skut.vydaná				Nevydaná (s náhr.)	Nevydaná (bez náhr.)
	Celkem	Zemědělská	Lesní	Ost.druhy		
ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
29 363	26 904	15 704	7 862	3 338	1 052	1 407

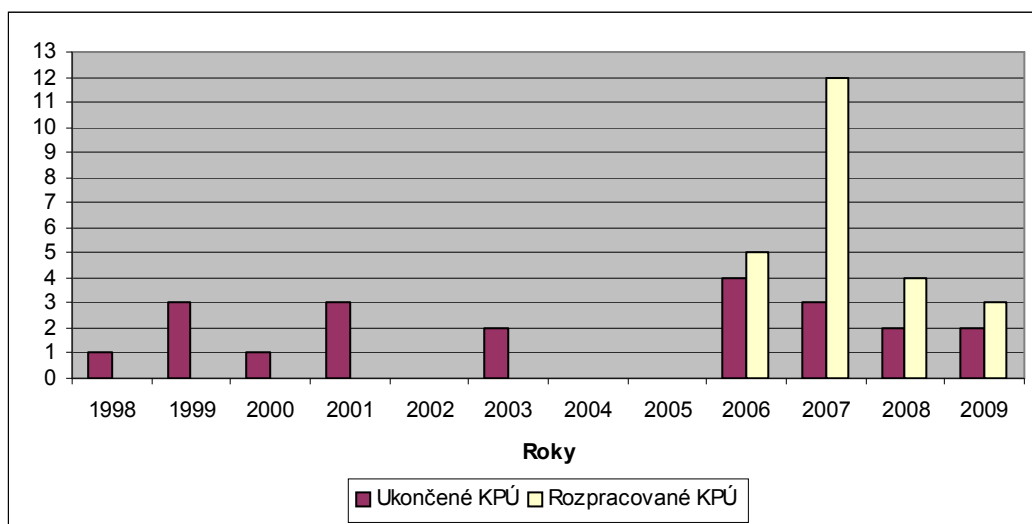
V okrese Strakonice bylo uplatněno celkem 3 228 restitučních nároků. Do této doby je ukončeno 99,97%, celkem tedy 3 227 případů restitucí. Zbývá dokončit tedy 1 případ. Půda, o které bylo v restitucích rozhodováno tvoří plochu 29 363 ha, skutečně vydaná půda má rozměr 26 904 ha a zbytek výměry, kterou tvoří 2 459 ha nebyla vydána z toho 43% s náhradou.

POTŘEBA KPÚ – STRAKONICE

- Počet k.ú. celkem : 239
- Pozemková úprava již proběhla : 21
- Bylo zahájeno řízení o poz. úpravách, nebo se již zpracovává : 24
- Není potřeba provést KPÚ (lesy, ost. plochy apod.): 8

KPÚ bude třeba provést v k.ú.: 186

Graf 10: Průběh KPÚ do 31.12. 2009 Strakonice

KOEFICIENT DEFRAGMENTACE DLE ŘEŠITELŮ KPÚ

Tab. 23: Koefficient defragmentace Strakonice

firma	počet dokončených KPÚ	výměra [ha]	počet parcel před KPÚ	počet parcel po KPÚ	koefficient defragmentace
AGRECO	2	708	2435	833	0,34
AP Plzeň	2	609	3033	996	0,33
Drs, Petr Ing., Č.B.	1	232	1068	262	0,25
Honz, Josef Ing., Záhorčice	11	4480	14896	3751	0,25
Mze - PÚ	1	120	335	111	0,33
LANDservis, Č.B.	4	1551	3102	1157	0,37

V tabulce 23 je doloženo, že největší podíl na realizaci KPÚ v okrese Strakonice mají firmy Honz a LANDservis České Budějovice, které zpracovaly 78% z celkové výměry KPÚ v okrese Strakonice. Po porovnání počtu parcel po KPÚ a před KPÚ je patrné, že fragmentace zrealizovaných KPÚ Strakonicka se snížila o 69%.

4.7.7 OKRES TÁBOR

ZÁKLADNÍ INFORMACE:

Celková výměra	132 576 ha
Orná půda	58 291 ha
Zahrady	2 461 ha
Ovocné sady	42 ha
TTP	17 401 ha
Zemědělská půda	78 196 ha
Lesní pozemky	38 882 ha
Vodní plochy	4 494 ha
Zastav. Plochy a nádvoří	1 838 ha
Ostatní plochy	9 166 ha

RESTITUCE: CELKEM 3 201

Tab. 24: Stav vyřizování restitucí Tábor

Půda, o které bylo v restitucích rozhodováno						
celkem	z toho					
	skut.vydaná				Nevydaná (s náhr.)	Nevydaná (bez náhr.)
	Celkem	Zemědělská	Lesní	Ost.druhy		
ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
31 437	28 544	16 246	1 265	11 033	2 144	749

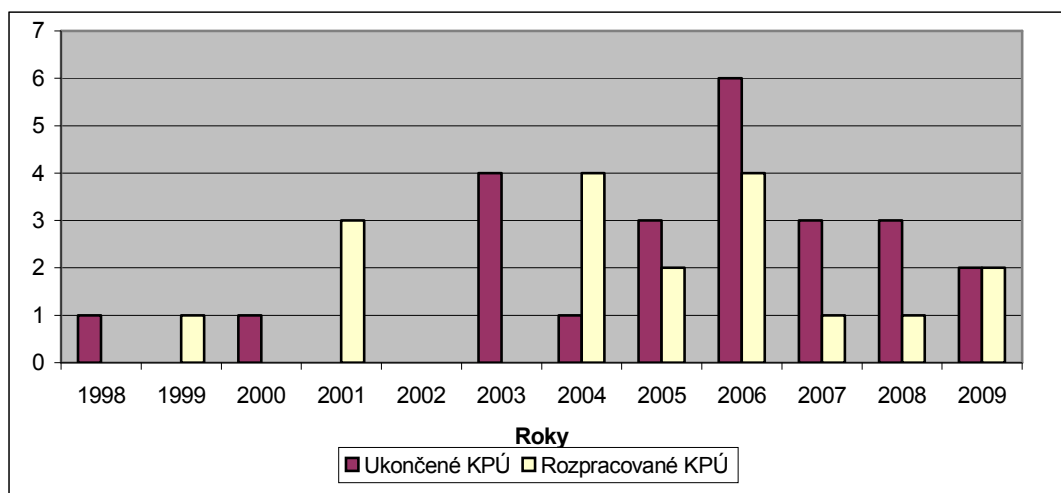
V okrese Tábor bylo uplatněno celkem 3 500 žádostí, z toho 3 201 oprávněných. V současné době jsou ukončený všechny oprávněné restituční nároky, tedy 100% z celkových 3 201 případů restitucí. Půda, o které bylo v restitucích rozhodováno tvoří plochu 31 437 ha, skutečně vydaná půda má rozměr 28 544 ha a zbytek výměry, kterou tvoří 2 893 ha nebyla vydána z toho 74% s náhradou.

POTŘEBA KPÚ – TÁBOR

- Počet k.ú. celkem : 254
- Pozemková úprava již proběhla : 24
- Bylo zahájeno řízení o poz. úpravách, nebo se již zpracovává : 28
- Není potřeba provést KPÚ (lesy, ost. plochy apod.): 13

KPÚ bude třeba provést v k.ú.: 189

Graf 11: Průběh KPÚ do 31.12. 2009 Tábor

KOEFICIENT DEFRAGMENTACE DLE ŘEŠITELŮ KPÚ

Tab. 25: Koeficient defragmentace Tábor

firma	počet dokončených KPÚ	výměra [ha]	počet parcel před KPÚ	počet parcel po KPÚ	koeficient defragmentace
Ekos-T Třebíč	1	453	1299	643	0,49
Gefos a.s.	4	1411	2697	1670	0,62
Geodézie České Budějovice	2	293	838	524	0,63
Geodis Brno	1	995	2382	1498	0,63
Geos, Jindřichův Hradec	1	356	415	378	0,91
Jíra Ing., Pelhřimov	2	600	1133	789	0,70
Landservis, Č.B.	4	1143	3609	1646	0,46
Mička Ing., Oubram	1	502	1241	747	0,60
Staněk Ing., Tábor	4	2531	6927	2463	0,36
VEST-projekt, Č.B.	3	2385	7411	2254	0,30
VirtuálCZ, Tábor	1	343	1481	447	0,30

Po statistickém zhodnocení počtu parcel po KPÚ a před KPÚ je patrné, že defragmentace zrealizovaných KPÚ Strakonicka se snížila o 45%.

5 ZÁVĚR

V závěru mé práce bych ráda zhodnotila výsledky, kterých jsem dosáhla.

Pozemkové úpravy, jako jedinečný nástroj pro celkové řešení venkovského prostoru a zemědělské krajiny vůbec, probíhají od roku 1991. Nejdříve byly prováděny především jednoduché pozemkové úpravy, které byly vyžadovány hlavně na úseku restitucí. Od roku 1998 se pak ve větší míře řešily již komplexní pozemkové úpravy, kterým se v práci plně věnuji a díky výsledným informacím mohu říci, že cíle mé práce byly splněny. Ve sledovaném období od roku 1998 do konce roku 2009 bylo v Jihočeském kraji ukončeno 153 KPÚ na ploše 57 969 ha a na dalších 46 652 ha je rozpracováno 134 KPÚ. Z celkového počtu 1616 katastrálních území bude potřeba provést KPÚ ještě v 1181 katastrálních územích.

Některé významné faktory pozemkových úprav byly statisticky porovnány. Jedná se o směrodatné odchylky nákladů na hektar obvodu, délky trvání KPÚ a počtu parcel před a po pozemkové úpravě, tedy defragmentace. Projekční náklady se nejvíce lišily v okrese Český Krumlov a dosahovaly hodnoty téměř 12 tis.Kč/ha.

Restituce patřily k hlavním porevolučním činnostem pozemkových úřadů a je možno i říci, že je v jednotlivých okresech nastolen pořádek ve vlastnictví půdy a zemědělského majetku obecně. Pouze v okresech České Budějovice a Strakonice nebyly restituce do roku 2009 stoprocentně dořešeny.

Financování pozemkových úprav v Jihočeském kraji probíhá v devadesátých letech hlavně ze státního rozpočtu. Od roku 2002 bylo již čerpáno i z evropských zdrojů. Celkové projekční náklady do roku 2009 činí 429 625 tis.Kč. Na financování se podílela především Všeobecná pokladní správa, Ředitelství silnic a dálnic, Pozemkový fond a strukturální fondy EU. Průměrná částka vynaložená na projekční část KPÚ v Jihočeském kraji činí 7,5 tis.Kč. V jižních Čechách zbývá 388 326 ha zemědělské půdy, kde nejsou KPÚ zapsány do katastru nemovitostí ani rozpracovány. Na projekční část KPÚ v Jihočeském kraji je tedy potřeba přibližně 2,8 miliard Kč.

Je třeba upozornit na zatím vzrůstající rychlost projekce i realizace pozemkových úprav. Rychlost zpracování ukončených pozemkových úprav ve sledovaném období dosáhla 4 831 ha/rok. Při zachování stávajícího trendu lze předpokládat ukončení procesu pozemkových úprav za 80 let. Za předpokladu

lepšího zajištění objemu finančních prostředků hlavně ze strukturálních fondů EU a delimitace zemědělské půdy do lesních, ostatních nebo zastavěných ploch a trvale travních porostů, lze počítat i s výrazným zkrácením této doby.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ALSING, Ingrid. Lexikon Landwirtschaft, München: BLV Verlagsgesellschaft mbH. 1995. 213 s. ISBN 3-405-14570-8

AUWECK, Fritz. Naturschutz und Landschaftspflege in der Flurbereinigung, Regensburg: Studio Druck. 1987. 6 s.

Bayerisches Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten. Verfahrensarten des Flurbereinigungsgesetzes. April 1983. 3 s.

BRUGERE, C., LINGARD, J.: Irrigation deficits and farmers vulnerability in Southern India Agricultural Systems, Sv. 77, 2003

BURIAN, Z.: Almanach pozemkových úprav 1991 – 2001, Českomoravská komora pozemkových úprav, 2001, 10-11 s.

DECHMI, F.: Analysis of an irrigation district in northeastern Spain I. Characterisation and water use assessment Agricultural Water Management, Sv. 61, 2003

DIPPOLD, R. Flurbereinigung als landespflegerischer Auftrag.- Recht der Landwirtschaft 41. s. 89

DUMBROVSKÝ M.: Příspěvek k řešení vodního hospodářství krajiny v pozemkových úpravách, Brno, 2005, 16-17 s., ISBN 80-214-3082-6, ISSN 1213-418X

FORMAN T.T. Richard; GODRON Michel. Krajinná ekologie. Praha: Akademie, 1993. 583 s. ISBN 80-200-0464-5

HAHN, Reiner, WEIGER, Hubert. Die Mitwirkung im Flurbereinigungsverfahren, Nürnberg. März 1987. 15 s.

HLADÍK, J.: Doktorská disertační práce, Analýza pozemkových úprav v ČR od roku 1998 do roku 2004, 2006

HODAČ, K.: Polní cesty, Praha, 1968, 112 s.

Hodnocení fragmentace krajiny dopravou – metodická příručka, AOPK ČR 2005

ISODORO, D.: Water balance and irrigation performance analysis: La Violada irrigation district (Spain) as a case study, Agricultural Water Management, Sv. 64, 2004

JONÁŠ, F. A KOL.: Pozemkové úpravy, Praha, 1990, 266-267, 293 s., ISBN 80-209-0106-X

MANGER, Rolf. Durchführung von Flurbereinigungsverfahren in Gebieten mit Hopfen- oder Spargelanbau, München: Flurbereinigungsdirektion. 1989. 11 s.

MAY-STÜRMER, Gottfried. Flurbereinigung, Freiburg: B.U.N.D. GmbH. 1986. 9 s. ISBN 3-925586-33-4

MÁLEK, P.: Polní cesty, Praha, 2005, 8-12 s.

MICELI R., SOTGIU I., SETTANI M.: Disaster preparedness and perception of flood risk: A study in an alpine valley in Italy, Journal of Environmental Psychology, Sv. 28, 2008

NÜSSEL, Simon. Bayerisches Programm Ländliche Neuordnung, München. Oktober 1989.

PIMENTEL, D. Soil Erosion: A Food and Environmental Threat. Environment, Development and Sustainability, 2006, vol.8, no.1, p. 119 .137

PLANTIGA, A.J, LUBOWSKI, R.N, STAVINS, R.N.: The effects of potential land development on agricultural land prices, Journal of Urban Economics 52 (2002). p.561–581

PODHRÁZSKÁ, J., Projektování pozemkových úprav, Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2006, 30 s., ISBN ISBN 80-7375-011-2

PODHRÁZSKÁ, J., UHLÍŘOVÁ, J. A KOL., Metodický návod, Návrh a hodnocení účinnosti systému komplexních opatření v pozemkových úpravách, VÚMOP, Brno, 2008.

PODZIMKOVÁ, J., Historické mapy obcí a pozemkové úpravy v českých zemích, Ministerstvo zemědělství ČR, Praha, 1994, 9 s.,

RYBÁRSKY, I., ŠVEHLA, F., GEISSÉ, E., Pozemkové úpravy, Bratislava, 1991, 34-37 s., ISBN 80-05-00873-2

SAILER, Ulrike. Untersuchungen zur Bedeutung der Flurbereinigung für agrarstrukturelle Veränderungen. Heidelberg. 1984. 19 s. ISBN 3-88570-077-8

SCHNEIDER, Karl. Natur und Landschaft in der Flurbereinigung, Wiesbaden. Oktober 1983. 46 s. ISBN 3-89051-006-x

SKLENIČKA, P.: Základy krajinného plánování, Praha, 2003, 186-187 s., ISBN 80-903206-1-9

STRÖSSNER, G. Naturschutz und Flurbereinigung, Mitteilungsblatt d. DVW Landesverein Bayern 40, s. 389

THIEMANN, K.-H. Die Renaturierung strukturarmer Intensivagrargebiete in der Flurbereinigung aus ökologischer und rechtlicher Sicht, Neubiberg. 1994. 469 s. ISSN 0173-1009

TOMAN, F.: Pozemkové úpravy, Brno, 1995, 110 s., ISBN 80-7157-148-8

UHLÍŘOVÁ J., MAZÍN, V.: Metodika studie širších územních vazeb ochrany půdy a vody v komplexních pozemkových úpravách, VÚMOP Praha, 2005, 12, 25-28 s., ISBN 80-239-4845-8

VÁCHAL, J., MAZÍN, V., DUMBROVSKÝ, M.: Pozemkové úpravy I, České Budějovice, 2005, s 41

VÁCHAL, Jan, MAZÍN, Václav, DUMBROVSKÝ, Miroslav. Základy pozemkových úprav, II. Díl – teorie a praxe, České Budějovice 2005, s 51

VÁCHAL J., MOUDRÝ J.: Projektování trvale udržitelných systémů hospodaření, České Budějovice, 2002, 91-92 s., ISBN 80-7040-536-8

VLASÁK, J., BARTOŠKOVÁ, K., Pozemkové úpravy, Praha, 2007, ISBN 978-80-01-03609-9

ZERGER A.: Examining GIS decision utility for natural hazard risk modelling, Environmental Modelling & Software, Sv. 17, 2002

Legislativa použitá v práci:

ČSN 73 6109, Projektování polních cest, 2004

Zákon 139/2002 Sb

Zákon 344/1992 Sb

Vyhláška 163/2001 Sb

Použité časopisy a další literární zdroje:

Časopis Ochrana přírody, duben 2007, č. 62

Časopis Pozemkové úpravy, září 2008, č. 65

Časopis Zeměměřič, leden 2009, č. 16

<http://eagri.cz/public/app/eagriapp/PU/Prehled/>

POUŽITÉ ZKRATKY

EU	Evropská unie
JPÚ	jednoduché pozemkové úpravy
KN	katastr nemovitostí
KPÚ	komplexní pozemkové úpravy
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
OPZ	Operační program zemědělství
PF ČR	Pozemkový fond České republiky
PÚ	pozemkové úpravy
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic
ÚPÚ	Ústřední pozemkový úřad
ÚSES	územní systém ekologické stability
VPS	všeobecná pozemková správa
ZPF	zemědělský půdní fond

SEZNAM TABULEK

Tab. 1: PÚ v Jihočeském kraji 1998-2009

Tab. 2 : Počet a výměry realizovaných a rozpracovaných KPÚ v Jihočeském kraji

Tab. 3: Stav vyřizování restitucí v Jihočeském kraji

Tab. 4: Náklady a délky realizovaných cest

Tab. 5: Naléhavost řešení cestní sítě v okresech Jihočeského kraje

Tab. 6: Použití finančních prostředků za jednotlivé okresy Jihočeského kraje

Tab. 7: Porovnání výměry KPÚ s výměrou zemědělské půdy

Tab. 8: Odhad potřeby finančních prostředků potřebných na projekci KPÚ v Jihočeském kraji

Tab. 9: Směrodatná odchylka pro délku trvání KPÚ pro jednotlivé okresy Jihočeského kraje

Tab. 10: Směrodatné odchylky nákladů na hektar obvodu pro jednotlivé okresy Jihočeského kraje

Tab. 11: Směrodatné odchylky defragmentace pro jednotlivé okresy Jihočeského kraje

Tab. 12: Stav vyřizování restitucí České Budějovice

Tab. 13: Koeficient defragmentace České Budějovice

Tab. 14: Stav vyřizování restitucí Český Krumlov

Tab. 15: Koeficient defragmentace Český Krumlov

Tab. 16: Stav vyřizování restitucí Jindřichův Hradec

Tab. 17: Koeficient defragmenatce Jindřichův Hradec

Tab. 18: Stav vyřizování restitucí Písek

Tab. 19: Koeficient defragmentace Písek

Tab. 20: Stav vyřizování restitucí Prachatice

Tab. 21: Koeficient defragmentace Prachatice

Tab. 22: Stav vyřizování restitucí Strakonice

Tab. 23: Koeficient defragmentace Strakonice

Tab. 24: Stav vyřizování restitucí Tábor

Tab. 25: Koeficient defragmentace Tábor

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Ukončené a rozpracované PÚ v JČ

Graf 2: Počet realizovaných a rozpracovaných KPÚ v Jihočeském kraji

Graf 3: Porovnání výměr KPÚ v jednotlivých okresech Jihočeského kraje

Graf 4: Náklady a délky realizovaných cest

Graf 5: Průběh KPÚ do 31.12. 2009 České Budějovice

Graf 6: Průběh KPÚ do 31.12. 2009 Český Krumlov

Graf 7: Průběh KPÚ do 31.12. 2009 Jindřichův Hradec

Graf 8: Průběh KPÚ do 31.12. 2009 Písek

Graf 9: Průběh KPÚ do 31.12. 2009 Prachatice

Graf 10: Průběh KPÚ do 31.12. 2009 Strakonice

Graf 11: Průběh KPÚ do 31.12. 2009 Tábor